JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Zaturdag, 17 November. N°. 92.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Passaroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co. en A. A. RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.......... *f* 12,50.
» » » » » *Java*.......... » 15,—.
» » » » » *Buitenbezittingen*.......... » 17,50.
» » » » » *Nederland*.......... » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.—Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
F. D. JOHANNES
met
C. E. MANUEL,
weduwe *J. F. Arnold.*
SAMARANG, 10 *November* 1860.
Eenige kennisgave. (3664)

Getrouwd:
J. B. M. BOSHOUWER
met
J. H. KLEIN.
BATAVIA, 12 November 1860. (3638)

BIRTH at *Glasgow* on the 12th September Mr. *J. L. Adam* of Batavia, of a DAUGHTER. (3609)

Voorspoedig bevallen van een ZOON *W. A. Witteveld*, veel geliefde echtgenoot van
H. L. VEENHUIJZEN.
TJILATJAP, 7 November 1860. (3616)

Bevallen van een ZOON, *K. M. A. van Deventer, ...rkevisser.*
WILLEM I, 11 November 1860. (3604)

Bevallen van eene DOCHTER, *E. M. Hugenholtz, van ...euwen.*
BATAVIA, 15 *November* 1860. (3614)

Bevallen van eene DOCHTER, *E. H. S. Thomas, ...boren Poelman.*
BATAVIA, 15 November 1860. (3645)

Bevallen van eene DOCHTER, *A. E. F. van Bronck...rst*, Echtgenoot van
J. GRAAFLAND.
BATAVIA, 16 November 1860. (3656)
Bijzondere en algemeene Kennisgeving.

Bevallen van een ZOON, *T. W. J. Marle, geb. van ...iet.*
BATAVIA, 16 November 1860. (3657)

Heden overleed, mijne geliefde Echtgenoot, den ...ogEd.G. Heer, *L. H. Stein*, in leven majoor der ...fanterie.
Wed. J. H. STEIN,
Van Emmeloort.
...24)

VENDUTIE

Dingsdag den 20 November. bij
J. SPEET,
zal mede worden verkocht:
Witte Fransche Porceleine
...AFEL- EN THEESERVIEZEN,
met vergulde randen en effen wit,
VERGULDE PRESENT KOPPEN, ENZ.,
Een Span fraaije en goed gedresseerde zwarte ...rden, Koebeesten, waarbij Melkgevende en eenig ...ubilair, voorts:
FRANSCHE ROODE WIJN op vaten. (3684)

VENDUTIE

Op Woensdag den 20 November,
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
VAN 12 KISTEN BIJZONDER FRAAI
PARIJSCH SPEELGOED,
hetwelk in geassorteerde koopen zal worden verkocht; de Kavelingen bestaan uit:
gekleede en ongekleede Glazen en Lederen Poppen,
Agaten en Glazen KNIKKERS, TOOVERLANTARENS, PERCUSSIE GEWEEREN, met losse BAJONET, fraaije Boog en Pijlen, Geographische LEGKAARTEN, KINDERWAGENTJES, STOOMBOOTEN, VISSCHEN en EENDEN met MAGNEET, DOZEN met MEUBELEN en KEUKENGOED,
alles zoo veel mogelijk in ieder koop vereenigd, zoodat men op eene goedkoope wijze in de behoeften voor de aanstaande KINDER-FEESTEN van 6 en 25 December kan voorzien.
Iedere KOOP IS GENUMMERD en kan men daags vóór de VENDUTIE alles bezigtigen en den koop uitzoeken. (3602)

Verkoop van Praauwen.

Op de vendutie van Dingsdag den 20sten November voor het Commissie huis van
J. SPEET,
zullen ten 12 uur worden verkocht
de Praauwen ladende 15 koijangs,
welke reeds de vorige maand zijn geannonceerd.
Dezelve zijn bijzonder geschikt voor de kustvaart, zijn voorzien van ANKER, KETTING, KABEL en volledig TUIG, een derzelve ligt voor het Commissiehuis van J. SPEET ter bezigtiging en de andere bij het ***Bataviasche Praauwen veer.***
Verder zal denzelfden dag worden verkocht:
Een ***9 koijangs Praauw, een*** van ***7*** en ***Een*** van ***6 koijangs*** voor Rekening van den Chinees ***Tan Siong.*** (3646)

VENDUTIE

op Dingsdag 20 November 1860,
ten huize van den Heer **C. F. SCHNEIDER,**
op ***Molenvliet,*** door
VAN RIET & TER GOUW,
van een zoo goed als nieuwen INBOEDEL en
Geweermakersgereedschappen,
als:
Glazen Kasten, Tafels, Hang- en Tafellampen, nieuwe Modérateurlampen,
SCHILDERIJEN en SPIEGELS, Schrijflessenaar, Ledikanten,
Japansche THEESERVIEZEN, enz.
alsmede:
1 IJzeren Draaibank met Draaibeitels, 1 dito Boormachine, 1 Slijp Aparaat, Slijpsteenen, Bankschroeven, Blaasbalg met Toestel, Banken, Vijlen, Buksen, Karabines de Salon, Geweren, 1 Veerbuks en meerdere Gereedschappen, 1 Machine ter bereiding van Limonade-Gazeuse, Hagel, een partij nieuwe Modewaren voor Dames en Kinderen.
Alles den dag te voren te bezigtigen van 's morgens 8 tot des namiddags 1 uur. (3611)

Dingsdag 20 November,
zal door J. SPEET worden verkocht:
Een opstal, gedeeltelijk van **Steen** met **Pannen** gedekt, staande op *Sawa Basar* en toebehoorende aan ABDOEL RAHIM. (3608)

Dingsdag den 20sten, zal bij **J. Speet** worden verkocht:
Fransche supra fijne Madapolams
van 85 ellen lang en $3^1/_2$ el breed.
〃 〃 〃 42 el en $3^1/_2$ 〃 〃
50 stukken Long Cloth MH. voor manshemden.
25 〃 〃 S O 〃 〃 en
16 ½ kistjes **Puike Manilla Sigaren** No. **2**, zonder reserve. (3647)

EXECUTORIALE VERKOOP.

Op WOENSDAG den **Een en twintigsten November** aanstaande, des morgens te **negen uren,** zal door den ondergeteekende, Deurwaarder bij den Raad van Justitie te Batavia, voor een HUIS in de GANG ALFORES MALAT te Batavia, door tusschenkomst van het Vendu-Departement worden verkocht, **Tafels, Stoelen, Banken, Kasten,** en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt, alles ten laste van den Inlander Luitenant HABIET IDERIES, wonende in de GANG ALFERET MALAT en ten behoeve van FLORIS PIETER VOERMANS.
De Deurwaarder voornoemd,
(3613) J. F. STEPHAN.

VENDUTIE

op Woensdag, 21 November 1860,
voor het Commissiehuis van
GEBRS. ROSELJE & Co.,
van pas aangebragte **Delftsche GRASBOTER, COGNAC, KRAMERIJEN, LIJNWADEN, HOROLOGIEN.**
Een factuur **Spiegels** en **Schilderijen.**
Een partijtje **Porseleinen Etagère-voorwepen.**
〃 do. do. **Waschstellen.**
20 kistjes fijne **Rijnwijnen** op ¼ en ½ fl.
5 〃 **Champagne** (Moët Chandon.
50 stuks gestikte **Japansche Zijde.**
wijders:
1 Ameublement bekleed met rood Zijde-Damast, en bestaande uit: **1 Canapé** en **12 Fauteuils** door zeewater beschadigd alhier aangebragt van Nederland per schip BROEDERTROUW.
voorts:
De ondervolgende partij **Puike Scheepsprovisien**, dezer dagen aangebragt, en oorspronkelijk bestemd voor schepen die sedert vergaan zijn:

A.	2	vaten	bruine BOONEN.
	2	〃	ERWTEN.
	2	〃	graauwe do.
	3	〃	GORT.
VL.	6	〃	VLEESCH.
	2/2	〃	SPEK.
	10/8	〃	BOTER.
B.	2	〃	bruine BOONEN.
	2	〃	graauwe ERWTEN.
	2	〃	groene do.
	3	〃	GORT.
VL.	6	〃	VLEESCH.
	2/2	〃	SPEK.
	10/8	〃	BOTER. (3653)

Evangelische Gemeente.

Op Zondag den 18*den November* 1860.

WILLEMS-KERK.

NEDERLANDSCH.

Des voormiddags ten 9 ure, Ds. *Scheuer.*

BUITEN-KERK.

NEDERLANDSCH.

Des voormiddags ten 9 ure, Ds. *van Davclaar.*

NIEUWE KERK

MALEISCH.

Des voormiddags ten 9 ure, Ds. *Brumund.*

Roomsch-Katholijke Gemeente.

Op Zondag den 18*den November* 1860.

Eerste H. Dienst, des morgens ten 7 ure.

Hoog-dienst, des morgens ten half 9 ure.

Lof, des avonds ten 6 ure.

Batavia — H. M. VAN DORP.

Gymnasium Willem III.

Ouders of Voogden van de in deze inrigting opgenomen jongelingen of ingeschreven candidaten, worden uitgenoodigd tot het bijwonen van het leggen van den eersten steen van het hoofdgebouw door Z. Exc. den Gouverneur-Generaal, welke plegtigheid zal plaats vinden op Dingsdag den 27sten November aanstaande, wordende men verzocht daartoe aanwezig te zijn, des voormiddags van dien dag, ten half acht ure in het voor Gymnasium bestemd gebouw op Salemba.

Het Collegie van Curatoren
van het Gymnasium Willem III:
De Voorzitter,
Bij afwezigheid:
Het voorzittend Lid,
G. H. UHLENBECK.
Het Lid, tevens Secretaris,
(3605) G. F. W. WIGGERS VAN KERCHEM.

Heeren
SUIKERFABRIEKANTEN

worden indachtig gemaakt op de

Pedattie Assen met bussen,

door de ondergeteekenden geimporteerd wordende, uitmuntende door doelmatigheid, zuivere afwerking en billijken prijs. Dezelve zijn verkrijgbaar:
te *Samarang* bij de Heeren DORREPAAL & Co.
te *Sourabaija* en *Passaroeang*
bij de Heeren SCHIMMELPENNINCK & Co.
te *Cheribon* { bij de Heeren ARNOLD, BIK & Co. en den Heer A. A. RUZETTE en
te *Batavia* bij
3591) HAAGER & SCHUURMAN.

Nederlandsch Indische
LEVENSVERZEKERING EN LIJFRENTE MAATSCHAPPIJ.

ALGEMEENE VERGADERING van Stemgeregtigde Deelhebbers op Woensdag den 28sten November aanstaande des voormiddags ten 11 ure, ten kantore der Maatschappij, om ingevolge Artikel 11 der Statuten overtegaan tot de keuze van eenen Kommissaris en eenen mede-Directeur, en voorts ter beslissing in datgene wat volgens *dagelijks* ter inzage liggende nota, zal ter tafel gebragt worden.

Namens het bestuur:
De Ontwerper Directeur
(3642) WIGGERS VAN KERCHEM.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY.

Hoesten voornamelijk het droege hoesten meermalen veroorzaakt, door eenen slechten toestand van de maag en den lever, wordt dikwijls zeer verzacht door eene enkele dosis van die buitengewone pillen. Indigentie, of ongesteldheid der maag is somtijds vergezeld van eenen kuchenden hoest, ook is de hoest een teeken van het verteren des levers. In dergelijke gevallen geven geneesheeren vrij algemeen kwik preparaten middelen even zoo nutteloos als gevaarlijk, sedert dat eene kleine dosis of in sommige gevallen eene grootere hoeveelheid van de pillen van Holloway nooit falen om zoowel de oorzaak en bij gevolg het moeijelijk hoesten zelfs weg te nemen. De versterkende invloed van de middel op zwakke gestellen is inderdaad bewonderingswaardig.

Doosjes Pillen à *f* 1. — *f* 3. — *f* 5 —.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Salatiga	»	F. Kruithoffer
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok en Co.
» Samarang	»	H. L. Lijon en Co.

(3362)
de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman en Co.

JAVA-BODE

H. H. inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste half jaar 1861** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor **franco** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor Batavia	*f* 12,50
„ Java	„ 15,—
„ de Buitenbezittingen	„ 17,50
„ Nederland	„ 22,50

Brieven *franco* aan den *Administrateur*,
H. M. VAN DORP.

De Inteekening en storting van dat Blad kan ook geschieden bij **Blok & Co.** en **A. A. Ruzette** te Cheribon; Mevr. de Wed. **G. M. Dort** te Tagal; **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija; **Weijermans & Co.** te Pasoeroean; **G. H. Hoogenraad** te Madioen, **H. R. van Wijk, Rzn.** te Padang; **Eekhout & Co.** te Makassar, **Harmsen** te Amboina, en voor de met genoemde Buiten-bezittingen bij de Agenten der schepen van den Heer **W. Cores de Vries.**
(3618)

Almanakken 1861.

INDISCHE ZAK-ALMANAKKEN, ingerigt tot Koopmans-, Kantoor- en Huishoudelijk gebruik, franco per post met een Kantoor-Almanak *f* 3,—
KANTOOR-ALMANAK (opgeplakt). . . „ 1,—
Idem met Dames-Portretten. . . . . „ 1,—
Te Batavia bij
(3569) G. KOLFF & Co.

GELITHOGRAPHEERDE VISITE-KAARTJES,

Letter na verkiezing
bij
(3660) H. M. VAN DORP.

1861.

KANTOOR AGENDA.		*f* 5.—
OPGEPLAKTE KANTOOR-ALMANAK		„ 1.50
ONOPGEPLAKTE,	IDEM	„ 1.—
Opgeplakte KLEINER,	IDEM	„ 1.—

Verkrijgbaar bij
H. M. VAN DORP, te *Batavia.*
(3629) en M. BLOK & Co., „ *Cheribon.*

Per ***MAIL*** ontvangen en verkrijgbaar bij:
G. KOLFF & Co., te *Batavia.*
DE GROOT, KOLFF & Co., te *Samarang.*

LOTEN

voor de

243ste NEDERLANDSCHE STAATS LOTERIJ.

Een heel lot	***f* 100.—**
Een half „	„ **50.—**
Een vijfde „	„ **20.—**

(3661)

Diegenen welke iets te vorderen hebben van- of verschuldigd zijn aan ***E. Hinchon,*** Toko-houder te Noordwijk, worden verzocht daarvan aan hem aangifte of betaling te doen vóór den eersten Januarij aanstaande. (3606)

Met referte tot de uitnoodiging gedaan in de Java-Couranten van 28 en 31 Maart 1860, No. 25 en 26, en in de Java-Bode en het Bataviaasch-Handelsblad van 24 en 28 Maart en 18 en 21 Julij 1860, worden de ***Debiteuren*** aan de ontbonden firma **Van der Meulen & Co.** nogmaals dringend verzocht hun debet aan die firma aan de likwidateuren af te dragen en wel vóór **Ult. December 1860,** ten einde de belanghebbenden niet in de onaangenaame verpligting te stellen, de invordering langs den weg van regten te doen plaats hebben. (3635)

Houders van Cognossement over VHS. 100 Vaatjes BOTER:

in dubbele fust,
door de Heeren ***van Harlingen & Steen,*** te Amsterdam verscheept en alhier aangebragt met het Nederl. schip **VALPARAISO,** kapt. A. H. ZWANEVELD, worden verzocht zich ten spoedigste bekend te stellen bij
De Agenten
(3634) PAINE, STRICKER & Co:

STOOMGELEGENHEID.

Naar **Benkoelen** en **Padang** per het Stoomschip ***Ambon*** 2 maal 24 uren na aankomst der verwacht wordende Landmail.

Via **Samarang** en **Soerabaija** naar **Bandjermassing** per het Stoomschip ***Makassar*** op den 22 dezer.

Naar **Muntok, Riouw en Singapore** op den 15 en 30 van iedere maand.

Naar **Samarang** en **Soerabaija** op den 7 en 22 van iedere maand.
Nadere informatiën bij
W. CORES DE VRIES.
Batavia, den 17 November 1860. (3656)

STOOMBOOT OENARANG.

Het vertrek dezer BOOT is voor de maand November bepaald

op den 27sten aanstaande,

des morgens ten 8 ure,
De Agenten,
(3631) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

STOOMSCHIP
PRINS VAN ORANJE.

Directe dienst tusschen **Soerabaija, Bata[via]** en **vice-versa** gedurende

DECEMBER.

Vertrek van SOURABAIJA.	Verblijf te BATAVIA.	Vertrek v[an] BATAVI[A]
Zondag, den 9.	12, 13, 14 & 15	Zondag, den
Donderdag, „ 20.	23, 24, 25, 26 & 27	Vrijdag, „

Voor VRACHT en PASSAGE gelieve men zi[ch te] adresseeren bij
MAJOR, MATZEN & Co.,
Sourabaija.
MORGAN, MELBOURN & C[o.]
(3644) **Batavia.**

Stoomboot **PRINS VAN ORAN[JE]**
directe dienst tusschen SOURABAIJ[A,] BATAVIA en vice-versa gedurende
NOVEMBER.

Vertrek van SOERABAIJA.	Verblijf te BATAVIA.	Vertrek v[an] BATAVIA
Vrijdag, den 23sten.	15, 16, 17 en 18	Maandag, den 1[9]
	25, 26, 27 en 28	Donderdag » 2[9]

Dus in ééne week heen en terug met 4 dagen o[ponthoud] te Batavia.
Voor Vracht en Passage gelieve men zich te a[dres]seren te ***Batavia*** bij
MORGAN, MELBOURN & C[o.]
en te ***Soerabaija*** bij
(3544) MAJOR, MATZEN & C[o.]

Met het schip BEZOEK[ER,]

Kapitein **Rusman,**
bestaat gelegenheid naar Nederland voo[r fa]milien en enkele personen, waartoe all[e] eene voortreffelijke wijze is ingerigt. Het [schip] laadt te SAMARANG en vervolgens te SOEROEAN, om door STRAAT BALI [vermoede]kelijk in ***December*** de terugreis [aan te] nemen.
Adres te ***Samarang*** bij
de Heeren DORREPAAL & Co.
te ***Soerabaija*** bij
de Heeren ANEMAET & Co.
(3627) en ***alhier*** bij REYNST & VINJU.

Het Stoomschip
SAMARANG PACKET

zal gedurende de maand No[vember] vertrekken
den 24 naar Cheribon,
„ 29 „ Muntok en Palemba[ng]
de Agenten
(3630) BUIJS, JACOBSEN & Co.

Naar Singapor[e]
Het vertrek van het Stoomsch[ip]
KONINGIN DER NEDERLANDE[N]

is bepaald voor de volgende MAAND, als:
DECEMBER, den 15den.
Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore der [Ned.] Ind. Stoomboot Maatschappij
(3585) MACLAINE, WATSON & Co.,
Directeuren

Met het Ned. Schip
KOSMOPOLIET

bestaat nog gelegenheid voor **Passag[ie]** om te repatrieren.
Deze bodem zal nu tegen het einde [der] maand de terugreis direct ***van hier*** vaarden, zullende dezelve alhier geheel laden worden.
Nadere informatien te bekomen bij
de Agenten,
(3626) B. KOPERSMIT & Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 17 November 1860, N°. 92.

No. 62.

WIJ WILLEM III, *bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg enz., enz., enz.*

Op de voordragt van Onzen Minister van Staat, Minister van onien, van 26 Julij 1860, La. C, no. 4, waarbij, onder over- ing van het advies van Onzen Minister van Justitie van 17 t ll., no. 173, en van de brieven van den Gouverneur-Gene- van Nederlandsch-Indie van 5 Augustus 1859, no. 657*b*/2*a* en anuarij ll. no. 79/47, wordt voorgesteld te voorzien in de toe- ing van artt. 279 en 294 der ook voor Nederlandsch-Indie nde Regtspleging bij de Landmagt, op den voet van het Ko- lijk besluit van 31 Augustus 1831 (staatsblad no. 29);

Gelet op art. 76 en op art. 1 van het Reglement op het beleid Regering van Nederlandsch-Indie, vastgesteld bij de wet van September 1854 (staatsblad no. 129);

Den Raad van State gehoord (advies van den 14den dezer, no.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Het Koninklijk besluit van 31 Augustus 1831 (staatsblad no. 29) nopens de toepassing van het bepaalde bij de artikelen 279 en 294 der Regtspleging bij de Landmagt, is toepasselijk voor Nederlandsch-Indie.

Art. 2. De bevoegdheid, welke bij de artikelen 2, 3 en 4 van het vermeld besluit aan den Koning, even als die, welke bij de aangehaalde artikelen van de Regtspleging bij de Landmagt aan den Vorst is voorbehouden, wordt in Nederlandsch-Indie uitgeoefend door Onzen Gouverneur-Generaal.

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering van dit Ons besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Justitie en aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 16*den Augustus* 1860.

WILLEM.

De Minister van Staat,
Minister van Kolonien,
ROCHUSSEN.

Accordeert met deszelfs origineel,
De fd. Secretaris Generaal bij het Ministerie van Kolonien,
J. LOUDON.

Luidende het Koninklijk besluit van 31 Augustus 1831 (Nederlandsch staatsblad no. 29), bedoeld bij art. 1 van het Koninklijk besluit van 16 Augustus 1860, no. 62, als volgt:

WIJ WILLEM, *bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg enz., enz., enz.*

In aanmerking hebbende genomen, dat, bij de artikelen 279 en 294 der regtspleging bij de landmagt, wel is bepaald, dat wanneer de bevelhebber van het leger, en die van eene belegerde of berende plaats, redenen mogten hebben, om het vereischte fiat executie op de vonnissen der krijgsraden niet te verleenen, deze de executie van dezelve vonnissen zullen mogen schorsen, doch zulks, ten spoedigste, moeten brengen ter Onzer kennis, ten einde deswege zal kunnen worden gedisponeerd naar behooren; doch dat bij de regtspleging niet is aangewezen den voet en de wijze, op welke in dat geval tot verbetering van al zulke vonnissen zal worden gehandeld en beschikt;

En in deze ongelegenheid, tot bevordering van den geregelden loop der justitie bij Onze krijgsmagt, naar aanleiding van het regt, Ons bij dezelve artikelen der wet toegekend, willende voorzien;

Gezien het Rapport van onzen Minister van Justitie en van den Direkteur, Generaal van Oorlog, van den 19/21 dezer;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Wanneer de bevelhebber van het leger te velde, of de bevelhebber eener werkelijk berende of belegerde stad, plaats of vesting, zwarigheid vindt om het bij de wet gevorderde fiat executie, op een door den krijgsraad gewezen vonnis, te verleenen, zal die bevelhebber zijne bedenkingen tegen dat vonnis aan den krijgsraad mededeelen, ten einde die in nadere overweging te nemen, en, zich daarmede kunnende vereenigen, het vonnis dien overeenkomstig te veranderen.

2. Bijaldien de krijgsraad vermeenen mogt bij het gewezen vonnis te moeten volharden, zal de bevelhebber de executie van het vonnis schorsen; en zulks, met opzending van het vonnis en der daartoe behoorde stukken, zoo spoedig mogelijk brengen ter Onzer kennis.

3. Ingeval Wij mogten oordeelen, dat het vonnis, gelijk het is liggende, behoort te worden geëxecuteerd, zal hetzelve door Ons, ingevolge het bij de wet aan Ons toegekende regt van beschikking, aan den opperbevelhebber worden teruggezonden, met last om het van zijne fiat executie te voorzien.

4. Indien daarentegen ook bij Ons bedenkingen tegen het geslagen vonnis mogten bestaan of ook indien de zaak Ons twijfelachtig mogt voorkomen, zal de opperbevelhebber door Ons worden gelast, om het vonnis, benevens de processtukken, aan het Hoog Militair-Geregtshof te doen toekomen; welk Hof Wij bij dezen magtigen, en den last opdragen, om in zoodanig geval, over de zaak, te erkennen en regt te spreken, zoo als het Hof zal bevinden te behooren.

Onze Minister van Justitie en het Departement van Oorlog zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten Augustus des jaars 1831, en van Onze regering het achttiende.

WILLEM.

Van wege den Koning:
J. G. DE MEIJ VAN STREEFKERK.

Uitgegeven den tweeden September 1831.

De Secretaris van Staat,
J. G. DE MEIJ VAN STREEFKERK.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, beveelt de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie (den Raad van Nederlandsch Indie gehoord), dat deze in het Staatsblad van Nederlandsch Indie worde geplaatst, en dat daarvan, voor zooveel noodig, vertalingen in de Inlandsche en Chinesche talen worden aangeplakt.

Gelast verder alle hooge en lage kollegiën en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving van het Koninklijke besluit van 16 Augustus 1860, no. 72, de hand te houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Buitenzorg den 10den November 1860.

CHS. F. PAHUD.

De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

(*Staatsblad no.* 100.)

No. 58.

WIJ WILLEM III, *bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg enz. enz. enz.*

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut!
doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het traktaat op den 20sten April 1859 te Lissabon, tusschen Nederland en Portugal gesloten tot regeling van ieders gebied op het eiland Timor en onderhoorige eilanden in den Oost-Indischen archipel, ruiling van grondgebied en wettelijke regten betreft;

Gelet op het laatste lid van art. 57 der grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze

Eenig Artikel.

Worden goedgekeurd de artikelen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, en 10 van het traktaat, den 20sten April 1859 tusschen den gevolmagtigde van Nederland en de regering van Portugal te Lissabon gesloten, welke artikelen aldus luiden:

Art. 1. Les limites entre les possessions Néerlandaises et Portugaises sur l'île de Timor, seront au nord: les frontières qui séparent Cova de Juanilo, et au sud celles qui séparent Suai de Lakecune.

Entre ces deux points, les limites des deux possessions sont les mêmes que celles des Etats limitrophes Néerlandais et Portugais.

Ces Etats sont les suivants:

Etats limitrophes sous la domination de la Neérlande:	Etats limitrophes sous la domination de Portugal:
Juanilo,	*Cova,*
Sitawang,	*Balibo,*
Fialarang, (*Fialara*),	*Lamakitu,*
Lamaksanulu,	*Tafakaij ou Takaij,*
Lamaksanée,	*Tatumea,*
Naitimu (*Nant mu*),	*Lanken,*
Manden,	*Dacolo,*
Dirma,	*Tamiru Eulalung* (*Eulaleng*),
Lakecune.	*Suai.*

Art. 2. La Néerlande reconnait la souveraineté de Portugal sur tous les Etats, qui se trouvent à l'Est des limites ainsi circonscrites, à l'exception de l'Etat Néerlandais de Mancatar ou Caluninène (Coluninène), qui se trouve enclavé dans les Etats Portugais de Lamakitu, de Tanterine, (Tollafait) et du Suai.

Le Portugal reconnait la souveraineté de la Néerlande sur tous les Etats, qui se trouvent à l'ouest de ces limites à l'exception de l'enclave d'Oikoussou, qui demeure Portugaise.

Art. 3. L'enclave d'Oikoussi comprend l'Etat d'Ambenu, où est arboré le pavillon Portugais; l'Etat d'Oikoussi proprement dit, est celui de Noimuti.

Les limites de cette enclave sont les frontières entre Ambenu et Amfoang à l'ouest, d'Insana et Reboki (Beboki), y compris Ciscole, à l'est, et Sonebait, y compris Amakono et Tunebaba (Timebaba), au sud.

Art. 4. Sur l'île de Timor, le Portugal reconnait la souveraineté de la Néerlande sur les Etats d'Amarassi, de Bibico (Traijnico Waijnico), de Ruboque (Reboki), de Derima (Dirma), de Fialara (Fialarang), de Lamakanée, de Nira (Lidak), de Juanilo, de Mena et de Fulgarite ou Folgorita (dépendances de l'Etat de Harnenno).

Art. 5. La Néerlande cède au Portugal le royaume de Moubara (Maubara) et cette partie d'Ambenu ou d'Ambeno (Sutrana) qui, depuis plusieurs années, a arboré le pavillon Portugais.

Immédiatement après que l'échange des ratifications de ce traité par LL. MM. le Roi des Pays-Bas et le Roi de Portugal aura eu lieu, le Gouvernement des Pays-Bas donnera l'ordre à l'autorité supérieure des Indes Néerlandaises, de remettre le royaume de Moubara (Maubara) à l'autorité supérieure Portugaise de Timor Dilly.

Art. 6. La Néerlande se désiste de toute prétention sur l'île de Kambing (Pulo Kambing) au nord de Dilly, et reconnait la souveraineté du Portugal sur cette ile.

Art. 7. Le Portugal cède à la Néerlande les possessions suivantes:

Sur l'ile de Flores, les états de Larantuca, Succa et Paga, avec leurs dépendances,

Sur l'ile d'Adenara, l'Etat de Wouré;

Sur l'ile de Solor, l'Etat de Pamangkaju.

Le Portugal se désiste toutes les prétentions que, peutêtre, il aurait pu faire valoir sur d'autres Etats ou endroits situés sur les iles ci-dessus nommées, ou sur celles de Lomblen, de Pantar et d'Ombaij, que ces Etats portent le pavillion Néerlandais ou Portugais.

Art. 8. En vertu des dispositions de l'article précédent, la Neerlande obtient la possession entière et non partagée de toutes les iles situés au nord de Timor, savoir: celle de Flores, d'Adenara, de Solor, de Lomblen, de Pantar (Quantai), et d'Ombaij, avec les petites iles environnantes apartenant à l'archipel de Solor.

Art. 9. En compensation de ce que le Portugal pourrait perdre à l'échange des possessions respectives ci-dessus mentionnées, le gouvernement des Pays-Bas:

1o. donnera au gouvernement Portugais quittance complète de la somme de quatre-vingt mille florins, empruntée en 1851 par le gouvernement des possessions Portugaises dans l'archipel de Timor au gouvernement des Indes Néerlandaises;

2o. rementtra en outre au gouvernement Portugais une somme de cent-vingt- mille florins des Pays-Bas.

Cette somme sera versée un mois après l'échange des ratifications du présent traité.

Art. 10. La liberté des cultes est garantie de part et d'autre aux habitants des territoires échangés par le présent traité.

Lasten en bevelen, dat deze in het staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministerieele departementen, autoriteiten, kollegien en ambtenaren, wien zulks aangaat aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te Wiesbaden, den 20 Augustus 1860.

WILLEM.

De Minister van Staat,
Minister van Kolonien,
ROCHUSSEN.

De Minister van Buitenlandsche zaken,
J. K. VAN GOLTSTEIN.

Accordeert met deszelfs origineel:
De fd. Sekretaris Generaal bij het Ministerie van Kolonien,
J. LOUDON.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, beveelt de Gouverneur Generaal van Nederlandsch-Indie (den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord), dat deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie worde geplaatst, en dat daarvan, voor zooveel noodig, vertalingen in de Indische en Chinesche talen worden aangeplakt.

Gelast verder alle hooge en lage kollegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de bovenstaande wet de hand te houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Buitenzorg, den 10 November 1860.

CHS. F. PAHUD.

De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

(Staatsblad no. 101.)

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BUITENZORG, *den* 2*den November* 1860. (*No.* 9.)
(Staatsblad no. 103.)

Gelezen de missive van den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 25 September La. A, no. 8/1075.

Gelet, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Krachtens magtiging des Konings, met wijziging van Staatsblad 1858, no. 83, de formatie van het personeel der Algemeene Seeretarie vast te stellen, als volgt:

Een algemeene sekretaris	*f*	20.000	's jaars.
Een eerste gouvernements sekretaris	»	12.000	»
Twee gouvernements sekretarissen	»	19.200	»
Drie referendarissen	»	21.600	»
Vijf hoofdkommiezen	»	30.000	»
Een kommies expediteur	»	4.200	»
Acht eerste kommiezen	»	33.600	»
Tien tweede idem	»	30.000	»
Elf derde idem	»	19.800	»
Minder personeel	»	89.828	»
Materieel als maximum	»	12.000	»
Boekerij	»	500	»
Totaal	*f*	292.728	

(Twee honderd twee en negentig duizend zeven honderd acht en twintig gulden) 's jaars.

Ten Tweede: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

Bij Koninklijk besluit van den 20sten Augustus 1860 no. 29, is de Oost-Indische ambtenaar, met verlof in Nederland, K. F. Jansen Hooijman, laatstelijk eerste algemeene pakhuismeester te Batavia, op zijn verzoek, met ingang van 1 December, eervol uit 's lands dienst ontslagen, onder genot van pensioen.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van den 21sten September 1860 la. C. no. 8, is aan den met verlof in Nederland aanwezigen kapitein der infanterie van het leger in Oost-Indie W. E. F. van Heemskerck, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van eene maand, buiten bezwaar van den lande.

Civiel Departement.

Erkend en toegelaten:

Krachtens magtiging des Konings, de heer A. Fraser, als consul van Oostenrijk, te Batavia.

Goedgekeurd:

Dat door den Consul van Oostenrijk, te Batavia.

Is Benoemd:

Tot zijn consulairen agent te Batavia, de heer J. Mac Lachlan.

Dat door den consul van Groot- Brittanië te Batavia.

Zijn Benoemd:

Tot vice-consul te Batavia, de vice-consul te Samarang, J. Mac Lachlan.

Tot vice-consul te Samarang, de heer P. J. G. du Puij.

Benoemd:

Tot kontroleur der derde klasse, bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Palembang, de ambtenaar ter beschikking van den resident aldaar, R. P. van Hengelaar.

Belast:

Met de waarneming der betrekking van posthouder te Kauer (Benkoelen), de ambtenaar op wachtgeld, C. B. J. de Sausin.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein der infanterie, W. J. L. Schmidt.

Bevorderd:

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE

Bij het personeel:

Tot kapitein, de eerste luitenant C. H. A. Raedt van Oldenbarneveld.

Tot eerste luitenant, de tweede luitenant J. G. Boekholt, beiden van het personeel.

BEKENDMAKING.

Volgens eene door de *Japansche* Regering aan den Consul Generaal der *Nederlanden* gedane mededeeling, zullen de onderdanen eener natie, welke met *Japan* geen traktaat gesloten heeft, voortaan in dat rijk niet worden toegelaten.

De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

ADVERTENTIEN.

De direkteur van financien herinnert bij deze de belanghebbenden aan de ordonnancie van 17 September 1860 (staatsblad no. 86), krachtens welke de recepissen van *f* 100: — en *f* 500: — tot ultimo dezer verwisselbaar zijn bij 's lands kassen te Batavia, Samarang en Soerabaija, alsmede, voor zoo ver de middelen het toelaten, bij andere kassen, en na dien dag alleen bij 's lands kas te Batavia: terwijl zij tot ultimo Februarij 1861 nog bij alle landskassen in betaling zullen worden aangenomen.

Berigt voor Zeevarenden.

De kommissie tot verbetering der Indische zeekaarten brengt ter kennisse van belanghebbenden:

dat door den gezagvoerder W. Black der Engelsche bark *Maida*, op den 24sten October j. l., een wrak is gezien nabij het Zand-eiland bezuiden Gasparstraat, waarvan de stengen pl. m. 20 voet boven water staken; boven het dek werd 7 vadem, aan den Oostkant 9 en aan den Westkant 10 vadem gelood; genoemde gezagvoerder bepaalt de ligging van dit wrak op:

8° 35' ZBr. en 107° 1' OL.

De President,
G. VOGELPOOT.
De Sekretaris,
W. DYTERINCK.

BATAVIA,
9 November 1860.

Huiskollekte.

Op Maandag den 19 November, om de Oost buiten de stad, Negende gedeelte, bevattende van de Brug bij kampong Balie, den weg naar Mr. Cornelis tot aan het land Matraman, de Heer J. P. Louran, Tiende gedeelte, van af het land Matraman tot aan Bitara Tjina, de Heer G. R. C. Hageman.

Op Dinsdag den 20 November, om de Oost buiten de stad, Elfde gedeelte, bevattende Bazar Senin, Parapattan met den gang Kwini en den gang Mendjangan tot aan het Koningsplein en het land Menteng, den nieuwen weg achter het Koning-plein en gang Kebon Siri, de Heer L. A. P. F. Buijn.

Het kollegie van Diakenen der Evangelische Gemeente te Batavia
D. L. F. DE PAULY (Praeses)
Ter ordonnantie van hetzelve:
G. R. C. HAGEMAN (Scriba)

VENDUTIEN.

Dingsdag, 20 November, ten huize van den heer Schneider, op Molenvliet, door van Riet & ter Gouw.

en

Voor het kommissiehuis van J. Speet.

Woensdag 21 November, bij executie, Gang Alfres Malas.

en

Voor het kommissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.

Donderdag 22 November, voor de toko van John Brown, Passer Pisang.

Vrijdag 23 November, voor de toko van Gebrs. Veit op Passer Senin.

en

Voor het kommissiehuis van Cassalette en Co.

Zaturdag 24 November, pandgoederen aan de Beurs.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van Woensdag jl. worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Boedelkamer te Soerabaija, van wijlen Boeginees Pola Seké.

Door de Weeskamer te Soerabaija, van wijlen R. C. Vroom, in leven bootsman van het verongelukte schip *Juno*.

Door van Woesik te Samarang, van wijlen Johannes van Woesik.

Vertrekkende Personen.

G. Gimberg.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 14den tot den 16den November 1860.

JAVA HOTEL. W. Hagman, van Cape Town. — W. A. J. Kuller, van Singkawang. — G. Schuit, van Pamanoekan. H. J. C. Jansen, van Singkawang. — E. van Hengel, van Idem. N. Mellin, van Point de Gallé. — F. von Hedemann en Familie, van Tandjoeng Tandon.

HOTEL DES INDES. H. Blijk, van Buitenzorg. — Hugenholtz, van de Reede. — J. A. A. Wolf, van Onrust. — Van der Woerdt, van Batavia. — Marés. van Buitenzorg.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. Swaan, van Batavia.— Dr. G. H. de Vriese, van Borneo. — J. Servatius, van Idem.— A. van der Windt, — van Idem.

HOTEL WILLEM II. H. Le Roux, van Buitenzorg. — J. G. van Dongen, van Borneo.

BATAVIA.

Bij de *Javasche Courant* van jl. Woensdag is gevoegd een verslag van het Weduwen- en Weezenfonds van de officieren der landmagt in Nederlandsch-Indie, over 1858 waaruit blijkt dat op 1 Januarij 1859, 416 personen uit dit fonds werden gebeneficiëerd, waaronder 2 weduwen van generaal-majoors, 17 van kolonels, 52 van luit. kolonels en majoors enz. Het fonds is gedurende 1858 met *f* 235,940-105½ vooruitgegaan.

— Van *Bandjermassing* vernemen wij het volgende: De opstandelingen aan de Melaar (Sintang) schijnen aan het ultimatum van den resident (om in onderwerping te komen) niet te willen voldoen. Reden waarom er sprake is een expeditie derwaarts te zenden. Door deze omstandigheden wordt professor de Vriese belet, zijne reis naar de Kapoeas uit te voeren. Ook zijn in de chinesche distrikten eenige moeijelijkheden gerezen, wijl het eerste opperhoofd der Chinezen (de Kapthay) moordaanslagen heeft beproefd tegen den kapitein der Chinezen te Montrado. De moordenaars zijn bij eene poging tot volvoering van hun misdrijf in hechtenis genomen.

Men zegt, dat een groot aantal Chinezen medepligtig is aan den beraamden moord. De hoofdaanlegger is naar Pontianak opgezonden.

Ook op Serawak moeten weder onlusten hebben plaats gehad op aanhitsing van mohamedaansche priesters.

Volgens berigten van Sambas is door professor de Vriese een zeer rijke kamferboom gevonden.

BATAVIA. — In de bestuursvergadering der Nederlandsch-Indische Maatschappij van Nijverheid op Maandag, den 12den November jl., zijn benoemd tot gewone leden: de heeren G. Suermondt, mr. B. D. Bosscher, F. Bogaardt en R. R. Nauta te Batavia, H. van Ketwich te Tjandjoer en J. A. W. van Ophuijzen te Benkoelen, en tot corresponderende leden: L. W. D. Monod de Froideville te Pekalongan en J. Noordendorp te Amsterdam. (*Jav. Ct.*)

NEDERLAND

Harderwijk, 17 Sept. Door den Minister van Oorlog zijn gedetacheerd bij de artillerie werkplaatsen te Delft, de navolgende 2de luitenants der artillerie, van het leger in Oost-Indië, die van de Koninklijke Militaire Akademie onlangs door Z. M. bij gemeld leger zijn benoemd, als: bij de artillerie-stapel en konstruktie-magazijnen te Delft, de 2de luit. J. F. Kielstra, en bij de Pyrotechnische school aldaar, de 2de luit. B. A. H. Artzenius, beide officieren behoorende *à la suite* van het koloniaal werf-depôt alhier, welke bij genoemde inrigtingen gedetacheerd zullen blijven, tot tijd en wijle zij naar Java zullen vertrekken.

's Gravenhage, 17 Sept. Twee knapen wandelden heden middag in het Bosch. Een hunner had een geladen pistool bij zich en voegde zijn makker toe: Wil ik uw pet eens van het hoofd schieten?" De daad op zijne woorden latende volgen, trok hij het pistool af, met dat ongelukkige gevolg, dat hij het aangezigt van zijn makker geheel verbrijzelde.

ENGELAND.

Londen, 20 September. Naar aanleiding der vele geruchten omtrent eene veronderstelde russische hulp (ingeval van een hongaarschen opstand aan Oostenrijk te bewijzen, zoodat laatstgenoemde Staat vrij zou wezen om alle krachten tot behoud van Venetië aan te wenden, wees *Daily News* gisteren op den binnenlandschen toestand en de invoering van verbeteringen in Rusland, als een bewijs dat men aan Alexander II geene krijgszuchtige oogmerken kon toeschrijven; doch het hoofdoogmerk van het blad was om het publiek bekend te maken met den financiëlen toestand van het russische rijk, welke volgens den *Times* zoovele moeijelijkheden oplevert, dat hij ze in één adem met die van Oostenrijk noemde (?). „De volle omvang van den schok dien de russische financien in 1854—1856 geleden hebben, was," zoo schrijft genoemd blad, „zelfs in Rusland niet bekend, en de zeer aanzienlijke uitgifte van papiergeld als een wettig betaalmiddel veroorzaakte een wanorde in het financiestelsel, tot welks herstel jaren gevorderd zullen worden. Er werden leeningen beproefd te Berlijn, te Amsterdam en te Hamburg (alsmede te Londen), doch die pogingen mislukten en de regering was verpligt de betalingen in papiergeld voort te zetten. Het beloop daarvan bedroeg reeds op het einde van den russischen oorlog 735 millioen roebels, tegenover een specie-voorraad van 108 millioen, naar luid der officiele russische opgaven, en het verlies op papieren geld is nu 8 pCt., na 20 pCt. geweest te zijn gedurende den oorlog. De buitenlandsche schuld bedraagt 408 millioen roebels en de binnenlandsche ruim 140 millioen, dus te zamen bijna 550 millioen roebels of ongeveer het dubbel der som in hollandsch geld, waarbij een vlottende schuld van 1540 millioen roebels komt, met inbegrip van het papiergeld. De houders zijn geregtigd geld te vragen, doch zullen zich niet blootstellen aan de gevolgen van zulk eene eisch; trouwens heeft de russische regering hun aangeboden om 5 pCt. schuldbrieven te kiezen, doch het schijnt niet bekend, in hoeverre dat aanbod aangenomen is. De grootste zwarigheid ligt echter in de kredieten, welke bij de regering uitstaan ter gunste van partikulieren en die door het keizerlijke departement van financien gebezigd zijn, om hypotheken te verstrekken op landerijen en ander eigendom. Vraagt de houder dier krediet-brieven of biljetten om betaling, dan ontvangt hij papierengeld, waarop hij 8 pCt. verliest, vermits de regering hare uitgifte van papier niet binnen de vereischte grenzen kan beperken en dus eigenlijk, zoo als *Daily News* verder aanmerkt, insolvent is eene totale schuld van 2286 millioen roebels of millioen hollandsch.

Deze bijzonderheden zijn op zich-zelven wel w dig gekend te worden, en reeds meermalen heef engelsche dagbladpers ze met aanhaling van offi stukken medegedeeld; doch het gedurig terugk op de oostenrijksche en russische financien be vooral het sterk verlangen, dat in Engeland heer om daarop de bewering te gronden, dat oorlogvoeren Rusland evenmin als Oostenrijk past. Zoo veel is z dat de beide vorsten, als broeders in financiele m jelijkheden elkander wederzijds weinig troost ku geven. Engeland neemt geene russische en nog minder oostenrijksche ondsen. Frankrijk is thans ten kwestie, en Duitschland kan niet *veel* hel Nederland alleen blijft over, en de eenige opbeu zou zijn dat de keizers, hunne blikken naar kant wendende, zich troostten met h t denkbeel *amis sont toujours là.* Doch ook van dien kant is minder gretig geworden en heeft het geld een employ gevonden. Het staat dus te bezien of nieuwe kapitalen kunnen opgenomen worden, tegenstaande voordeelige renten, en wanneer de ze van den krijg ontbreekt, dan zal de oorlogszucht stand kunnen houden. „Geen vredespolitiek, geld", is dus de leus.

De nederlaag van Lamoricière zal welligt in Fr rijk een pijnlijk gevoel veroorzaken, uithoofde hij der eerste fransche generaals was, ofschoon dwaling, om over een leger huurlingen het beve aanvaarden, de deelneming in zijn ongeluk verzw doch wat ook de meening moge zijn, die in Fran omtrent Lamoricière bestaat, niets kan den ind overtreffen, dien het gevangen nemen van 600 Ie te Spoleto, tot de pauselijke iersche brigade behoo de, op den *Times* heeft gemaakt, welk blad de achtelijkste uitdrukkingen kiest om de schande te schrijven, welke die 600 Ieren hun land en ook geland door hunne lafheid hebben aangedaan; hoezeer de zaak waarvoor zij moesten strijden veroordeeld worde, had men nogtans verwacht, zij er voor zouden hebben gestreden. De engel gezant te Turijn heeft het aanbod van graaf Cav om zijne 600 landgenooten, als zijnde behoeftige sche onderdanen, naar hun land terug te zen beleefdelijk van de hand gewezen, en het sardini bewind is dus met die *dappere* zonen van Erin gescheept.

— In een brief uit Parijs wordt verzekerd, dat ning Victor Emmanuel aan een zijner vrienden, hem op de tegenwoordige gevaren opmerkzaam maa en hem zeide, dat hij zijne kroon op het spel zette, geantwoord: »Het doet er niets toe; als de zaken zijn ergst uitloopen, zal ik altijd nog wel kolonel des eenen of anderen dienst kunnen worden".

— De testament-uitvoerders van Mistress Deemand langs te Londen overleden, hebben uit het sterfhuis kocht: 1800 zijden kleederen; 700 overkleederen, tels en fluweelen mantiljes; 200 hoeden en 100 p bottinnes; eene groote menigte zakdoeken enz. Al ze voorwerpen waren afkomstig uit de kleederkas overledene.

Verondersteld, dat die dame elk kleed maar eens deed en dat zij dagelijks driemaal van kleeding verand de, zoo zouden die 1800 zijden kleederen haar geno zaam geweest zijn, om bijna gedurende twee jaren la zich in een verschillende gewaad te kunnen vertoon

Er heeft te Londen eene box-partij plaats geh tusschen twee liefhebbers, een der strijders beko deze zonderlinge aardigheid met den dood.

— Ter ondersteuning der Christenen in Syrie he zich een kommitté van dames gevormd, met het d oude kleederen voor mannen, vrouwen en kindere te zamelen. Aan het hoofd der kommissie staan la Stratford de Redcliffe, lady Montefiore, de gravin Shaftesbury en miss Florence Nightingale. Ook st eene Engelsshe dame, die vroeger in Syrie gewo heeft, op het punt om naar Beyruth te vertrekken, einde namens het Londensche kommitté met dat Beyruth zamen te werken.

— In het graatschap Morris of Nieuw-Yersey, is e man overleden Wesley Hare genaamd, die 600 pond zwaarte had. Hij laat eene weduwe na die 500 p den weegt.

FRANKRIJK.

Men schrijft uit Rome, dat een huisonderzoek bewerkstelligd bij den Heer Ravizza Berardi, broeder den Heer Giuseppe Berardi, substituut van den sekret van staat. Dit onderzoek moet geleid hebben tot de o dekking van 100 geweren, revolutionnaire kokarden eene briefwisseling met de hoofden der revolutie. zegt o. a. dat de Heer Berardi, correspondent van *National* van Florence was en dat dit blad van hem kere diplomatieke dokumenten, behoorende aan de tiussen van Portugal, Madrid, Napels en Weenen, vangen heeft. Hij is op last van den Heer de Mérode van generaal Lamoricière in hechtenis genomen.

— Ofschoon allerlei tegenstrijdige berigten in om zijn nopens de bedoelingen van den Paus, wil men in onze gewoonlijk goed onderrigte kringen weten, Z. H. het voornemen heeft te kennen gegeven om, minste voorloopig, te Rome te blijven. De Paus van dit voornemen ook hebben kennis gegeven aan generaal Goyon. Het is evenwel de vraag, of Pius bij dit besluit zal blijven.

— Het officiele bulletin van de overwinning der S dinische troepen te Castelfidardo, door het regering gaan te Turyn openbaar gemaakt, zegt onder ande »dat de generaal Lamoricière, gevolgd door een ge aantal ruiters, den 18den van het slagveld gevlugt is dat alle gevangenen en de troepen die gekapitul hebben, verontwaardigd zijn over zijn gedrag," De woorden hebben hier een zeer ongunstigen indruk maakt, omdat daarin eene beschuldiging is opgest tegen een veldheer, die te veel bewijzen van moed dapperheid heeft gegeven, om zoodanige aanklagt verdienen.

— De legitimistische en kerikale dagbladen melden vollen ernst, dat de Koning van Napels thans aanvalle

rwijze zou te werk gaan, en dat hij nog over een le- van 60,000 man goed gedisciplineerde en getrouwe pen te beschikken heeft. Het ongerijmde van derge- berigten behoeft geen betoog.

— Het bevestigt zich, dat de Heer Alexander Dumas directeur der musea te Napels en der opgravingen te culaneum en Pompeji is benoemd, en ook met het rijven van een groot pittoresk werk over Napels is ast.

Parijs, 16 Sept. Een allerzonderlingst proces wordt r de regtbank behandeld. Een echtgenoot heeft zij- vrouw van overspel beschuldigd, en eischt, behalve scheiding, van den medepligtige zijner vrouw 1500 cs schadeloosstelling; zijne konklusie van eisch is s gebaseerd: »Aangezien de eischer niet wil her- wen, en dus genoodzaakt zal zijn alleen te leven; gezien dit leven duurder is dan het huishoudelijke; gezien hij geene afleiding meer binnenshuis kan den, hij die er buiten moet zoeken, hetgeen vele en na zich sleept", enz.

e regtbank heeft het huwelijk ontbonden en de uw tot eene maand, de medepligtige tot 15 dagen ge- genis veroordeeld, doch den eisch van schadeloos- ling afgewezen.

— Iemand, die dezer dagen Italiaansch Tyrol bezocht t, schrijft aan een zijner vrienden te Parijs, dat emd gewest opgevuld is met Oostenrijksche troe- doch dat hij aldaar niet die agitatie heeft opge- t, waarvan vele bladen gesproken hebben. De schrijver schat het aantal dier troepen aldaar op 00 man, terwijl alle bergpassen goed zijn versterkt. Venetie zijn zooveel troepen, dat de kazernes niet eikende of groot genoeg zijn om hen te huisvesten, dat ook eenige kloosters tot dat doeleinde gebezigd rden.

Parijs, 20 September. Het pauselijk leger is ver- tigd, en tot éénige verdediging der laatste vesting t het pausdom nog slechts een generaal zonder leger. eraal de Lamoricière heeft niet meer dan één slag verd, en hij, die vaak de fransche soldaten ter over- ning voerde, is thans overwonnen door hen, die een jaar geleden van den vreemdeling wilde gaan rijden. Hoe veel stof tot beschouwingen levert dit niet op. Hoe verkieslijker ware het voor den eraal geweest, hetzij voor Sebastopol, hetzij bij Sol- o te sneuvelen. Thans te land en ter zee belegerd, t hij bijna onvermijdelijk in handen der Sardiniers en. Zijn adjudant, kolonel Pimodan, is overleden de gevolgen zijner bekomen wonden. Pimodan als kolonel in het fransche leger, bedrieg ik mij , zijn ontslag voor den Krim-oorlog. In zijn oog Oostenrijk niet Frankrijks vijand, maar de urlijke beschermer der absolutistische en le- mistische begineselen, en derhalve nam hij dienst het hof van Weenen. Hij behoort tot een oud sch geslacht, en verscheidene zijner bloedver- ten bewonen nog het hôtel Pimodan, rue de Bel- hose te Parijs. Men zegt dat de sardinische rege- de Franschen, die tot het pauselijk leger behooren krijgsvangen zijn gemaakt, naar Frankrijk zal te- zenden.

— De gravin de K., te naauwernood drie maanden ge- , woonde eene voorstelling in den schouwburg Covent Garden te Londen bij. In de loge naast waarin zij zich met haren echtgenoot bevond, zat gezelschap van verscheidene jonge heeren, de zoon een bekend lid van het Engelsche parlement, sir es D.

lle vormen der welvoegelijkheid uit het oog ver- ende, sprak deze heer met zijne vrienden luide over gravin in zulke bewoordingen, dat de graaf er gekwetst door gevoelde. In antwoord op de op- dering, welke hij verlangde, ontving hij beleedigin- : vandaar eene uitdaging tot een tweegevecht, waar- graaf gedood werd. Deze zaak wekte veel op- s en gaf aanleiding tot een proces.

e diepbedroefde gravin verliet Londen en begaf zich Frankrijk, waar zij eene villa in de omstreken van s ging bewonen: zij had slechts twee bedienden Engeland medegenomen, eene bejaarde huishoud- en een knecht van nog geen twintig jaren, John enaamd.

wee maanden bragt de jonge weduwe in stille af- dering door. John had zich reeds herhaaldelijk over eentoonige leven beklaagd en gaf op zekeren dag aan gravin zijn besluit te kennen, om hare dienst te verla- en naar Engeland te vertrekken, zoo hij er niet in slagen te Parijs eene betrekking te vinden. Hij iet bij gevolg de villa.

ort daarna, op zekeren nacht dat de gravin zich ruste bevond, doch nog niet geheel en al was in- pen, zag zij bij het flaauwe schijnsel van het nacht- een man hare kamer binnentreden. Door de vrees aand, kon zij zich niet verroeren. Die man open- sekretaire, waarin de sleutel was blijven steken, kte zich meester van een bedrag van tienduizend s in banknoten en verwijderde zich weder, zon- zich zelfs de moeite te geven de sekretaire of de der kamer te sluiten.

gravin, hoewel zich uit voorzigtigheid niet ver- hebbende, had nogtans in weerwil van zijne ver- ming in den dief haren vroegeren knecht John nd. Van het gebeurde onderrigt slaagde de politie den schuldige op te sporen en te arresteren. Men moedt dat hij tot eene bende Engelsche dieven be- t, welke sedert eenigen tijd in Frankrijk en vooral arijs veel van zich deed hooren, en welke men ook kt den bekenden diefstal in de kerk Notre Dame hben gepleegd.

Parijs, Maandag 24 Sept. De beurs heeft zich hersteld den schrik, die haar Zaturdag jl. door de mysti- (het overtrekken van den Mincio door de Oos- ijkers) bevangen had, en is zij heden weder eenigzins egen op het gerucht, dat Garibaldi voornemens zou- , zijne waardigheid van diktator van Sicilie ne- te leggen. Alles is mogelijk; indien men echter de praak leest, welke Garibaldi, bij zijne aankomst te ermo tot het volk gerigt heeft, dan komt mij dit t ten minste onwaarschijnlijk voor. »Volk van ermo," zeide de diktator, »even zoo onversaagd als gij u gedragen hebt gedurende het bombardement, even zoo standvastig hebt ge u getoond tegen hen, die getracht hebben u om te koopen. Zij hebben tot u van inlijving gesproken, alsof u de wedergeboorte van Italie niet even zeer ter harte gaat als mij, terwijl zij slechts hunne persoonlijke inzigten trachten te bereiken. Gij hebt hen geantwoord zoo als het een volk betaamt, dat zijner waarde bewust is, als een groot volk, als een volk, dat trouw en onomkoopbaar vasthoudt aan het programma, dat ik heb openbaar gemaakt: »»Italie en Victor Emanuel."" Men tracht mij bij u in verdenking te brengen. Ik ben de vriend van Victor Emanuel; hij heeft er geen opregter! Ik ben zijn vriend, omdat ik geloof, dat hij alleen en beter als iemand anders, het denkbeeld, het grootsche denkbeeld der Italiaansche eenheid vertegenwoordigt. Volk van Palermo! te Rome zullen wij het Italiaansche koningrijk uitroepen en dan eerst zullen wij in het groot gezin opnemen ieder die vrij is, of wel ieder, die, hoewel zonen van hetzelfde land, thans nog slaven zijn. Wanneer gij wilt, dat te Palermo de inlijving worde afgekondigd, waarom ben ik dan overgekomen? Wanneer gij die te Napels verlangt, waarom denk ik dan aan voorwaarts te gaan? Omdat voor en achter ons broeders zijn, die nog slavenketenen dragen, en zoo lang er nog slaven in Italie gevonden worden, zal ik het doel vervolgen, waarvoor ik mijn leven zal opofferen. Ik laat u Mordini als prodiktator en hij is uwer en Italie waardig. En thans dank ik u ook nog, volk van Palermo, en de dappere nationale garde, daarvoor, dat gij trouw zijt gebleven en niet gewanhoopt hebt aan de toekomst des vaderlands!"

Zoo als men ziet bevat deze aanspraak niets wat naar ontslagneming zweemt.

Bij Dentu is onder den titel van *»Halte là Garibaldi!"* eene zonderlinge brochure verschenen. Tegenover Garibaldi, wiens militaire talenten (zoo als de anonieme schrijver zegt), slechts daarin bestaan, dat hij onbeschaamd den trommel der openbaarheid roeren durft, wordt Lamoricière als eene soort van wreker gesteld, die ten laatste koning van Napels zal worden.

— Eene telegrafische dépêche had gemeld, dat te Toulon een aanslag was gesmeed op het leven van keizer Napoleon. Thans zijn nadere bijzonderheden daaromtrent bekend geworden. Het is namelijk gebleken dat een waanzinnige, die als een hartstogtelijk bewonderaar des keizers, reeds tien jaren lang voor de Napoleontische propaganda gewerkt had en ook uit de partikuliere fondsen des keizers onderstand genoot, digter bij hem wenschte te komen, dan het gedrang der menigte toeliet. Om dus de aandacht des keizers op zijn persoon te vestigen, schoot hij een pistool in de lucht af. Van een slag op den arm, door eene vrouw hem toegebragt, om aldus het schot af te wenden, zoo als de dépêche heeft gemeld, is volstrekt geen sprake, en, zoo als gewoonlijk het geval is, het nieuws kreeg, terwijl het van mond tot mond ging, eene beteekenis en omvang, die het niet had. De waanzinnige werd onmiddelijk aangehouden, doch ook weer op vrije voeten gesteld, zoodra de policie zag met wien zij te doen had.

— Op het te Marseille door het gemeentebestuur gegeven banket, heeft de keizer de volgende aanspraak gehouden.

»Indien al het gemompel van den wangunst van tijd tot tijd van verre tot onze ooren doordringt, zoo verontrusten wij er ons toch niet over, omdat het op onze onverschilligheid zal afstuiten, even als de golven van den oceaan op onze kusten breken. Laten wij er ons dus op toeleggen de hulpbronnen van ons land te ontwikkelen. In mijne oogen hebben de lauweren van den vrede evenveel waarde als die des oorlogs. De nabijheid van de militaire haven van Toulon bij Marseille schijnt mij toe den genius van Frankrijk voor te stellen, in de eene hand een olijftak houdende en tevens bewust, dat aan zijne zijde een zwaard hangt."

— Men schrijft uit Toulon aan den *Constitutionnel* het volgende. Eene even ongewone als treffende gebeurtenis brengt al de werklieden van de haven in beweging. Onder de veroordeelden op de galeijen bevond zich ook een persoon, gecondemneerd wegens deelneming aan onlusten te Bedarrieux. Zekere geruchten deden vermoeden, dat die man het slagtoffer van een geregtelijke dwaling was, waaraan hij zich vrijwillig had onderworpen, en dat de ware schuldige niemand anders was dan zijn broeder, die als werktuigkundige bij het arsenaal werkzaam was. Eenige weken geleden overleed die broeder, en nu verklaarde de veroordeelde, dat hij onschuldig was en zich zijn lot alleen getroost had ten behoeve van dien broeder, omdat die door zijn arbeid den kost voor zijn huisgezin moest verdienen. Toen dit ter kennis van den prefekt kwam, gaf deze den keizer kennis van dit geval en daar ook het advies van den kommissaris van het bagno gunstig luidde, ontving hij niet alleen volle gratie, maar ook nog eene som van 200 fr. ten geschenke.

— Te Château Thiery had dezer dagen het volgende voorval plaats. Een man was in hechtenis genomen wegens mishandeling zijner vrouw en werd door politieagenten naar de prefektuur gebragt. Op de brug over de Marne komende, ontsnapte hij aan zijne geleiders en sprong in de rivier, met het doel om zich te verdrinken. Een menschlievend man sprong hem achterna en greep hem op het oogenblik dat hij zonk. Thans had er echter eene worsteling in het water plaats, daar de in hechtenis genomene niet wilde gered zijn. Deze worsteling vermoeide beiden ten uiterste, doch eindelijk gelukte het den redder met zijne vracht aan wal te komen. Hier veranderde de menschlievendheid des redders echter in woede. Het goede hart van den menschlievende uitte zich in vuistslagen en schoppen, waarna hij zijne tegenpartij, deerlijk toegetakeld, aan de politieagenten overleverde, — die thans echter ook de vrijheid namen den edelmoedigen redder, wegens mishandeling van een gevangene, in hechtenis te nemen.

DUITSCHLAND.

Weenen, 15 Sept. De militaire transporten naar Triëst gaan geregeld voort. Naar men wil, zullen, behalve het 3de, 4de, 5de en 8ste legerkorps, nog twee anderen op voet van oorlog worden gebragt. Eergisteren is eene aanzienlijke menigte geschut van zwaar kaliber, voor de kustverdediging bestemd, per Zuiderspoorweg naar Triëst vervoerd.

— Berigten uit Athene houden in, dat de Fransche regering 10,000 geweren aan Griekenland heeft verkocht. Uit Syra waren er onrustwekkende berigten ontvangen. Op het eiland Kandia vreesde men elken dag voor een opstand onder de Turken.

— Uit de aan de Neckar en de Bergstrasse gelegen streken, inzonderheid uit den Beijerschen Palts, luiden de berigten bevredigend omtrent de inzameling van tabak, die ten aanzien van kwaliteit en kwantiteit niets te wenschen overlaat. Iedere morgen land brengt gemiddeld 20 centenaars op, hetgeen in geen 15 jaren het geval is geweest.

Weenen, 16 September. Men wil hier weten, dat keizer Napoleon, vóór het vertrek van prins Metternich herwaarts, tot dezen moet hebben gezegd, dat Oostenrijk niets beters kon doen, dan tot den verkoop van Venetië te besluiten. Op grond daarvan ziet men hier binnen kort voorstellen in dien geest van het Fransche kabinet te gemoet. De Oostenrijksche regering schijnt intusschen meer dan ooit besloten, Venetië te behouden, en in hooge kringen is er dan ook niemand, die er aan denkt, dat gewest, zij het ook tegen eene nog zoo hooge schadeloosstelling, af te staan.

— Aan de in pauselijke dienst staande Oostenrijkers is kennis gegeven, dat zij weder in Oostenrijksche dienst kunnen treden, wanneer het pauselijk leger mogt worden ontbonden. Ook zijn hun geruststellende verzekeringen gedaan voor het geval dat zij, voor den paus strijdende, wonden bekwamen, die hen ongeschikt voor de militaire dienst mogten maken.

— Het *Dresdener Journal* wordt sints eenige dagen gedrukt op eene snelpers van Americaansche uitvinding, welke niet door stoom, maar door verhitte dampkringslucht wordt in beweging gebragt. De voordeelen daarvan zijn: het wegvallen van den stoomketel, besparing van ruimte, geen gevaar voor ontploffing en bezuiniging van ongeveer $^2/_3$ aan brandstof. Deze machine is vervaardigd in de fabriek van de vereenigde Hamburg-Maagdenburger stoomscheepvaartmaatschappij, te Buckau bij Maagdenburg, welke reeds talrijke bestellingen daarop heeft ontvangen.

— Het heeft verwondering gewekt, dat voor eenige dagen zelfs de *Triester Zeitung*, welke voor een ministerieel blad werd gehouden, eene waarschuwing heeft ontvangen.

Berlijn, 18 September. Uit Emmerik wordt het volgende gemeld. Voor eenige dagen kwamen er twee dames en een met veel opschik gekleed heer uit een waggon der eerste klasse stappen. Bij het afreizen van Rotterdam dacht ieder der dames, dat die heer de echtgenoot der andere dame was, daar hij zich voortdurend jegens beiden zeer voorkomend gedroeg. Te Emmerik aangekomen, hielp hij de dames bij het uitpakken en nazien harer bagage. Toen alles afgeloopen was en men de reis zou voortzetten, was echter de vriendelijke heer eensklaps verdwenen. Beide dames vroegen elkander naar haar vermeenden echtgenoot, doch bevonden, dat zij zich daarin bedrogen hadden en, wat nog veel erger is, ook deerlijk bedrogen waren, daar kort na het vertrek de eene dame hare portefeuille, de andere hare portemonnaie miste. Of er ook aan hare bagage wat ontbreekt, is nog niet bekend.

— Naar men wil, moet de keizer van Rusland een eigenhandig schrijven aan den ex-koning van Napels hebben gerigt, waarin hij hem zijne deelneming betuigt, hem uitnoodigt op betere tijden te hopen, en het eindelijk aan den loop der gebeurtenissen wijt, dat Rusland niet, gelijk het gaarne had gewenscht, den koning hulp tegen de oproerlingen kon verleenen.

RUSLAND.

De Petersburger bladen bevatten een *curiosum*, dat een helder licht werpt op den toestand van het kredietwezen in Rusland. In de officiële bladen van acht gouvernementen leest men eene openbaarmaking omtrent het schulden maken van den hofraad Peter Grigoriewitsch Besobrasow, die van 1844 tot 1856 zijn landgoed, dat 7980 zilveren roebels waard is, door allerlei manoeuvres met het bijna honderdvoudige van de waarde, namelijk met eene schuld van 715.655 zilveren roebels, heeft weten te bezwaren. Zijne 81 krediteuren zullen naauwelijks 1 pCt., d. i. een kopeke per zilveren roebel, erlangen. Onder hen bevinden zich lieden van allerlei stand, van den generaal af tot den koopman, weduwen en weezen, en zelfs een Hamburger. De verschillende documenten, waardoor de bedrieger geld op zijn goed wist te verkrijgen, hebben het cijfer van 161 bereikt en alles uitgeput, wat de spekulatie op dit gebied met mogelijkheid kan verzinnen.

TURKIJE.

Volgens eene correspondentie uit Konstantinopel moet er bij de Turksche regering ten aanzien der Fransche expeditie naar Syrie een misverstand hebben bestaan. De Porte had namelijk gedacht, dat de mededeeling der dépêches van Fuad-pacha ten aanzien der maatregelen in Damaskus, voldoende zou zijn om te verkrijgen, dat die stad niet door Fransche troepen zou worden bezet. In dit gevoelen werd de Porte, naar het schijnt, door den Engelschen gezant ondersteund. De heer de Lavalette, Fransch gezant, bij het Turksche hof, heeft evenwel daaromtrent niets anders kunnen zeggen, dan dat de bevelhebber der expeditie zich te Damaskus omtrent de operatien met Fuad-pacha zou verstaan. Dit was ook de eenige koncessie die de Porte van het Fransche gouvernement kon verkrijgen.

Naar luid van berigten uit Konstantinopel van 12 dezer, heeft dan ook de opperbevelhebber der Fransche troepen, de generaal de Beaufort d'Hautpoul, zich met Fuad-pacha over de bezetting van Damaskus door de Fransche troepen verstaan. De grootvizier heeft in laatstgenoemde stad de hoofden van eenige aan de Christenen vijandige stammen bij zich doen komen en hun verboden, aan de voortvlugtige Drusen eene wijkplaats te verleenen. Verder zijn naar het nabijgelegen distrikt Naplus door hem een paar bataillons Turksche troepen gezonden, ten einde een opstand, die dreigde los te barsten, te voorkomen. Dit middel heeft goed gewerkt.

— Uit Konstantinopel verneemt men nog het volgende: Reeds sedert eenigen tijd werd de Britsche gezant verdacht gehouden van pogingen om Abdul Azis, broeder van den sultan, op den Turkschen troon te helpen, tot welk vermoeden veel bijbragt, dat de gezant in eene audientie sterk heeft aangedrongen op de benoeming van Mehemet-Ali-pacha tot grootvizier, die reeds vroeger onder vermoeden stond van werkzaam te zijn tot onttrooning van den sultan. Den 25 daaraanvolgende vernam laatstgenoemde, dat de gezant bij Abdul-Azis op diens stoomboot aan boord was geweest. Abdul-Azis bragt, om alle kwaad vermoeden van zich af te weren, daartegen in, dat de gezant dit vaartuig slechts toevallig in oogenschouw genomen en verzocht had daarmede een togtje door den Bosphorus te doen. De sultan raadpleegde hierover zijne ministers, die insgelijks verklaarden, dat zij sir Henry Bulwer van een geheimen toeleg op den Grooten Heer verdacht hielden. Kort daarop verscheen de gezant met lord Dufferin, den Engelschen gevolmagtigde naar Syrie, ten hove. De sultan maakte de audientie vrij kort en sprak van de zaak geen woord, maar riep bij het heengaan den drogman vrij gramstorig toe, dat sir Henry Bulwer zich op eene onwaardige wijze omtrent hem gedroeg en niet meer ten hove mogt verschijnen, omdat hij hem niet langer als Britsch gezant erkende. De gezant bragt als verschooning daartegen in, dat het bezoek op de stoomboot eene vergissing was geweest, doordien hij deze boot voor een vaartuig van Elhami-pacha, zoon van den onderkoning van Aegypte, had aangezien. Hij verzekerde tevens, dat hij, wanneer die verklaring niet werd aangenomen, oogenblikkelijk met de geheele ambassade zou vertrekken. De ministers hebben daarop den sultan weten over te halen, om in die verklaring genoegen te nemen.

— De *Sémaphore*, van Marseille, deelt een brief mede uit Beyruth van 27 Augustus, waarin verscheidene bijzonderheden voorkomen nopens de executien, die op last van Fuad-pacha te Damaskus hebben plaats gehad en nopens de instruktien, die aldaar ingesteld zijn. Daarin leest men het volgende:

»Den 18den Augustus werd het bekend, dat de door de justitie veroordeelde schuldigen hun vonnis zouden ondergaan. De bevolking was van verbazing getroffen. Men hoorde overal het zuchten en kermen der vrouwen, die van hare in de gevangenis geworpene mannen gescheiden waren. Elk geweerschot dat gelost werd, vond een verschrikkelijke echo in het weeklagen dier vrouwen, dat hartverscheurend was. Den volgenden dag begroef men de lijken der geëxecuteerden; 112 waren gefusilleerd, 57 opgehangen en 9 gespietst. Deze laatste wijze van strafoefening was sedert veertig jaren niet meer in gebruik. Fuad-Pacha heeft de straf evenredig gemaakt aan den omvang der misdaden.

»Onder hen die opgehangen zijn, bevonden zich drie zoons van Nessiph-pacha; als: Hassan-bey en Ali-bey, en een aantal andere aanzienlijke personen. Zij waren veroordeeld, omdat zij de soldaten, die zij ter handhaving der rust ter hunner beschikking hadden, hebben laten plunderen, brandstichten en moorden. Voorts zijn vier voorname Turksche handelaren opgehangen. Onder de gefusilleerden waren slechts twee aanzienlijke personen, namelijk Chamdinib Oglou, president van de militaire regtbank, en Ismaël Aga, lid derzelfde regtbank.

»Eene arrestratie, den 22 Augustus bewerkstelligd, heeft een onbeschrijfelijken indruk gemaakt; het was die van den grooten cheik van Damaskus: Chehut Massei. De Muzelmannen beschouwden hem als den afstammeling van den profeet, vielen voor hem op de knieën en eerden hem als een heilige. De volgende omstandigheden leiden tot zijne arrestatie: den 22 begaven de vrouwen van hen die gefusilleerd en opgehangen waren, zich naar zijne woning, omringden die en hieven jammerkreten aan, zoo als alleen de Muzelmansche vrouwen weten aan te heffen, terwijl zij hem als volgt beschuldigden: »Gij zijt de oorzaak van al hetgeen ons thans treft, gij hebt onze mannen aangeraden datgeen te doen, waarvoor zij thans ter dood zijn gebragt, gij hebt u beroepen op de heilige boeken." De autoriteiten, hiervan onderrigt, lieten den cheik ten zijnen huize arresteren, en nadat een eerste onderzoek had plaats gehad, werd hij met zijn zoon naar de gevangenis gebragt.

»De instruktie wordt inmiddels ijverig voortgezet. Na den cheik zijn in verzekerde bewaring gesteld Gazi-Effendi, prokureur bij de groote regtbank, een militair inspekteur, een kommissaris bij de groote regtbank, een Kurdische kolonel en eenige andere hoofdofficieren.

»De executie der negen schuldigen die gespietst werden, was verschrikkelijk. Hun gejammer kon men op grooten afstand hooren.

»Een aantal van 3300 personen, zonder onderscheid van rang zijn tot levenslange militaire dienst veroordeeld. (Welke soldaten zullen dit worden!)

»Verscheidene hoofden der wijken, die als schuldig bekend zijn, hebben de vlugt genomen. Men is tot dusverre nog niet in de mogelijkheid geweest hen te ontdekken. De Turksche wijk Babtuma is, op last der regering, ter beschikking gesteld van de Christenen.

»Het aantal vermoorden bedraagt, volgens de opgaven van de lokale autoriteiten, 3400. Het rapport der consuls stelt dit getal op 8000! De lijken verrotten al meer en meer onder het puin en het stijk en verspreiden een stank, die voor eene epidemie doet vreezen. Alle bazars zijn gesloten; handel wordt er volstrekt niet gedreven, hier en daar ziet men op eenigen afstand van elkander eenige opene winkels; het zijn die van slagters, kruideniers, kooplieden in groenten enz, terwijl de Israëlieten langs de straat loopen en voorwerpen van geringe waarde rondventen. De baden zijn gesloten.

»Een aantal van 320 personen, die tot levenslange galeistraf zijn veroordeeld, zijn alhier (te Beyruth) aangekomen en vervolgens op een Turksch vaartuig gebragt, dat gisteren naar Konstantinopel is vertrokken. Ook zijn verscheidene personen, die gearresteerd waren, doch onschuldig bevonden zijn, weer op vrije voeten gesteld. Doch geen der bovengenoemden bevindt zich onder dit getal."

AMERICA.

De revolutie in New-Lion tegen het gezag van Vidaurri, gouverneur van Coahuila en New-Lion, is ten einde. Ongelukkig werd het oproer, hoe kort en onbeduidend ook, gekenmerkt door den in koelen bloede gepleegden moord op generaal Zuazua.

In geheel Centraal-America heerscht de grootste gisting wegens de expeditie van Walker. Volgens de *Picayune* had wederom een troep van Walkers lieden New-Orleans verlaten en zich naar Ruatan begeven. Intusschen meldt men uit Washington, dat de regering aldaar zoo weinig gewigt hecht aan Walkers plannen, dat geene oorlogschepen last hebben gekregen, zijne bewegingen gade te slaan; evenwel zal de noodige voorzorg worden genomen, om elke gewapende bende, die de Noord-Americaansche kust mogt willen verlaten, om zich bij Walker te voegen, tegen te houden.

Uit Havanna wordt van 28 Aug. gemeld, dat de stoomboot *Crusader*, van de Vereen. Staten, op de kusten van Cuba eene stoomboot, die voor den slavenhandel werd gebezigd, heeft genomen. De boot was er echter in geslaagd een deel der negers aan land te zetten, eer zij genomen werd.

— Uit Mexico zijn via New-Orleans belangrijke berigten ontvangen. Te Lagos werd den 10den Aug. tusschen Miramon en Degollado slag geleverd. De eerste trachtte zich met 2000 man door den vijand heên te slaan, doch werd door Degollado aan het hoofd van 2800 man omsingeld. Het gevecht duurde vijf dagen. Miramon werd ernstig gewond, doch ontkwam met eenige zijner ruiters.

Hij verloor zijne geheele artillerie, terwijl het overschot van zijn leger gevangen werd gemaakt. Generaal Pachico werd gedood en generaal Megia gevangen genomen. In de hoofdstad en in het geheele land had de nederlaag van Miramon groote vreugde verwekt.

AUSTRALIE.

Betreffende de handelsbewegingen te Sydney in het eerste halfjaar van 1860 deelt de Nederlandsche viceconsul aldaar het volgende mede:

Nederlandsche schepen regtstreeks van Nederland of hare koloniën . .	5 met	2,218 ton.
Vreemde idem	3 »	845 »
Nederlandsche schepen, komende van vreemde havens	3 »	1,631 »
Totaal .	11 met	4,694 ton.
Nederlandsche schepen, van Sydney naar Nederland vertrokken . .	1 met	475 ton.
Idem naar vreemde havens .	5 »	3,215 »
Totaal .	6 met	3,688 ton.

De invoer met schepen bestond uit: spoorwegmaterialen, jenever, kaas, suiker, koffij, haver, glas, rotting, manufakturen, bier, enz. De uitvoer bestond uit wol, huiden, gom enz. Een dezer schepen deed Sydney slechts aan om te timmeren.

Van New Castle N. S. W. zijn gedurende hetzelfde tijdsbestek 4 Nederlandsche en 3 vreemde schepen, gezamentlijk metende 4.157 ton, met steenkolen naar Java vertrokken. (*Jav. Cour.*)

Een en ander over het Oude Batavia.

V.

Hebben wij in de voorgaande schetsen eenige kennis gemaakt met het oude Batavia, in zijn wording en eerste ontwikkeling, thans willen wij het leeren kennen als geworden, als die stad, welke door vroegere en latere schrijvers vaak als de Koninginne van het Oosten werd geroemd. Zoo bestond het reeds een eeuw na zijn stichting.

Waarlijk, dat oude Batavia was geenszins een stad om in te verdwalen. Slaan wij een oog op zijn plattegrond, aanstonds treft ons de regelmatige aanleg, het regtlijnige van zijn straten en grachten. Daardoor zoo geheel een tegenbeeld van de oud-vaderlandsche steden, met haar kromme stegen, straten en grachten; was het overigens toch een echt Hollandsche stad. Aan het strand, te midden van moerassen gebouwd, naar alle kanten van grachten doorsneden, met boomen-rijen langs de kanten, met stoepen en gemetselde banken voor de huizen, nevens en aan elkander gebouwd, — kon de Hollander, na een lange reis vol verveling en ellende, daar eindelijk aangekomen, er zich terug denken, ja, gelukkig droomen, te midden der stoepen en banken, der boomen en burgwallen van de stad zijner geboorte.

Door de rivier in twee bijna gelijke, ook bijna gelijkvormige deelen gescheiden, had de stad de vorm van een paralellogram. Dat paralellogram, zich van het noorden naar het zuiden uitstrekkende, werd ook in dezelfde rigting, door vijf grachten of kanalen, in zes omtrent gelijke strooken verdeeld. Van het oosten af, waren zij de Kaaimansgracht, de Tijgersgracht, de Rivier, de Jonkersgracht of Roea Malacca en de Rhinocerosgracht. De dwarsgrachten en straten welke haar regtlijnig doorsneden, verdeelden die strooken weêr in een menigte langwerpige vierkanten, die de plattegrond van Oud-Batavia geenszins teekenachtig, in tegendeel zeer stijf doen uitzien. De eerste dwarsgracht en straat, welke van het zuiden af de stad in haar geheele breedte doorsneed, was de Leeuwinnengracht, thans voor een deel Passer Pisang, die van de Rotterdammerpoort, aan den oostkant over de nog bestaande middelbrug der rivier, in het westelijk gedeelte der stad, door de nog bestaande Utrechtschestraat, naar de poort van denzelfden naam, aan de westzijde voerde. De tweede daar beneden, was de Amsterdamsche — aan de oostzijde, de Maleische gracht aan de westzijde, welke beide over de rivier, door de thans ook nog bestaande brug bij het vendukantoor vereenigd, insgelijks de stad in haar gansche breedte doorsneed.

Daar tusschen en daar buiten doorsneden haar nog verscheidene andere kortere dwarsstraten en grachten, wier ligging en namen de lezer op een plattegrond van Batavia kan nazien, en met enkele waarvan wij later nog wel eenige kennis zullen maken.

De stad, door het kasteel verdedigd, was verder omringd door muren en bolwerken, van koraalsteen opgetrokken, die tusschen een buiten- en binnengracht lagen. De buitengracht had, volgens Valentijn[1]), een breedte van 13 tot 14 roeden, en was bovendien versterkt door »een aarde wal, met steenen van buiten omzet," terwijl »de barm onder de muuren der stad met een dichte hagedoorn of carindong bezet was, daar niet wel is door te komen." De muren en bolwerken hadden, volgens Stavorinus[2]), »omtrent de hoogte van twintig voeten." Zoo ook, blijkens het nog overgebleven gedeelte, die der stad. Valentijn meende de stad daardoor »in staat om zich zeer wel te verdedigen." Intusschen meenden anderen, en voorzeker te regt, daar het kasteel »geen ravelijnen noch een bedekten weg had," bovendien de stadswallen »zonder eenige buitenwerken en de meeste bastions van een gebrekkig maaksel waren, zoodat zij elkander niet konden bestrijken;" — dat Batavia voldoende sterk tegen een belegering van inlanders, echter »op geenerhande wijze in staat was om zich tegen eene geregelde Europesche belegering te verdedigen."[3]) Sedert van Imhoff was het kasteel ook zoo goed als ontmanteld, althans geheel open naar de zuidzijde, waar hij met de vro[...] woningen der Raden van Indie, ook den muur liet afbreken[...] een ruim plein en vrij uitzigt voor het gouvernementsh[...] hebben.

Het is genoegzaam bekend, hoe weinig Daendels ophad [...] versterkingen van stad en kasteel, daar hij de muren en bolw[...] liet slechten. Bestreek bij zijn stichting het kasteel de [...] het allengskens aanwassende strand verwijderde dat weldra zo[...] daarvan, dat dit later niet meer mogelijk was. Daarom li[...] Imhoff aan het einde van het hoofd, aan de westzijde, ee[...] sterking »het waterkasteel" aanleggen, een »ongeregeld fort[...] »hoornwerk" genoemd, »met overgroote kosten voor de [...] schappij gebouwd, dewijl men aldaar, wegens de diepte[...] scheiden schepen en vaartuigen moest laaten zinken, om op d[...] een goed fundament te kunnen leggen."[4]) Het was in Stavo[...] tijd reeds »zeer bouwvallig, de muren begonnen op versch[...] plaatsen in te zakken." Thans is het geheel verdwenen, be[...] nog twee versterkingen, 't Loo en Diesen, daar beneden, ins[...] bewesten de rivier. Ook was in Stavorinus tijd het strand [...] den bouw van dat waterkasteel weer zoo aangewassen, »dat [...] men de schepen uit hetzelve konde bestrijken, men echter [...] grooten afstand weinig schade zou kunnen toebrengen." [...] juist gezien, zegt Stavorinus ook, dat die versterking daar on[...] was, dewijl »een vijand van buiten, het ingeval van eene la[...] langs dien weg niet zoeken zou, maar liever daartoe een g[...] kelijk hard zeestrand verkiezen, zooals men boven Antjol v[...] Immers, wat hij voorzeide, is gebeurd, toen de Engelschen [...] kwamen nemen. Zij ontscheepten te Tjilentjing, boven A[...] een gemakkelijke en zekere landingsplaats.

De bolwerken, met de vier van het kasteel, zevenentwi[...] getal, waren van verschillenden vorm. Zij worden heele en[...] katten (schietkatten), vierkanten en bolwerken of bastions[...] ongeregeld maaksel genoemd, waarvan verscheidene van »[...] graven" waren voorzien. Wij zullen hun namen als van ov[...] nen, maar bij Valentijn laten rusten, uitgezonderd die [...] beide nog alleen overgeblevene, Kuylenburg en Middelburg[...] de westzijde der rivier, bij het binnenkomen. In den mu[...] schen beide is ook nog altijd de Vierkantspoort, die door[...] naam zoo juist beschreven wordt. Deze was de minste d[...] poorten van Batavia. De Rotterdammerpoort was in een *sch*[...] de Nieuwepoort in een *vierkant*, de Diestpoort op zich-zelf st[...] de Utrechtschepoort »onder den wal doorloopende" gebouwd[...]

De stad had drie voorsteden; buiten de Rotterdammerpo[...] ooster-, buiten de Nieuwpoort de zuider-, buiten de Utrech[...] poort de westervoorstad.

Valentijn geeft voor zijn tijd[6]) voor de stad Batavia de [...] gende getallen van huizen op: 678 groote Hollandsche h[...] 574 kleine, 997 Chineesche petakken, 203 Hollandsche h[...] door Chinezen bewoond, een totaal van 2442.

In 1779, ruim vijftig jaar later, volgens »Verhandelingen[...] het Bataviaasch Genootschap," was het getal der groote hu[...] wel opmerkelijk, nog juist hetzelfde, 678, terwijl dat der k[...] huizen vereenigd. wordt opgegeven als 1315. Worden daar[...] ook de Chinesche petakken van Valentijn geteld, dan wa[...] getal der kleine met ruim vierhonderd vijftig verminderd, zoo [...] dan met ruim vijf honderd vijftig vermeerderd. Dat laatste za[...] het geval zijn; immers wij weten, dat bij den Chineschen m[...] na Valentijn, de wijk der Chinezen afbrandde, en zij sedert[...] tijd grootendeels buiten de stad gingen wonen.

Het getal der woningen in de drie voorsteden was in 17[...] zamen 5220; in Valentijns tijd »ook die der Chinezen mede[...] kend, 2328; het getal was dus meer dan verdubbeld, waarlij[...] belangrijke vermeerdering.

Het langwerpig vierkant der stad had met het kasteel, n[...] en zuidwaarts, een lengte van 350 Rhijnlandsche roeden; oos[...] westwaarts een breedte van 250 gelijke roeden[7]).

Volgens Valentijn had de stad met haar voorsteden »wel a[...] halve mijl in haren omtrek."[8]) Ruim vijftig jaar later beslo[...] »met de voorsteden, die zeer wel bevolkt zijn, wel drie mijl[...] haren omtrek."[9])

Op omtrent een uur en minder afstands, was de toegang t[...] stad nog door verschillende fortjes, als van het oosten aa[...] gende, Antjol, Jacatra, Noordwijk, Rijswijk, Vijfhoek, An[...] verdedigd[10]). Aan de wegen daarheen, lagen vele buitenpla[...] Die fortjes vormden de eerste linie der verdedigingswerken[...] Batavia. Verder, meer binnenlands in, lagen nog op den [...] naar Bantam, het fort Tangeran, aan dien naar Cheribon, [...] fort Tandjong Poera; en de forten Meester Cornelis, Buiten[...] en Bantar petee aan den weg naar de Preanger landen[11]).

Een reis naar die forten was volgens van Hogendorp, het [...] plus ultra der reizen van uit Batavia in dien tijd. En wa[...] geen wonder, daar toen nog geen reiswagens over Java's we[...] rolden, te voet of te paard of in draagstoel moest gereisd wor[...] door bosch en ruigte of langs smalle paden; ook alles m[...] worden medegenomen.

VI.

Wij gaven een totaal blik, een algemeene schets van Ba[...] en zijn omtrek; thans willen wij die stad, althans zooveel [...] mogelijk is, in eenige bijzonderheden leeren kennen. Wij beg[...] ons daartoe op weg, wandelen door zijn straten, langs [...] grachten, bezigtigen zijn openbare gebouwen, treden hier [...] daar een woning binnen, zien en hooren van 't geen daar [...] vroeger en later, is geschied, — hoe onze vaderen daar lee[...] en stierven. Maar vanwaar onze wandeling aangevangen? [...] kasteel trekt mij aan, — de groote kerk, — het stadhuis, — [...] deftige Tijgersgracht, — ook de grootsche rivierkaden. Wij s[...] verlegen. De keus is te moeijelijk, wij keeren daarom terug [...] Levi's woning, waar wij aankwamen, onze eerste kennis [...] Batavia maakten, en willen van daar onze wandeling aanva[...] of juister vervolgen. Immers wij wandelden, den kapitein [...] volgd, van de boom reeds daarheen, over een smal dijkje, [...] ophaalbrug, door een muurpoort. Die muurpoort is, gelijk [...] reeds zeiden, de nog eenig overgebleven poort van het o[...] Batavia, zoo juist als kort door haar naam beschreven, de [...] kantspoort, in 1639 gebouwd. Zij is een waterpoort, daar [...] onmiddelijk aan de oude stadsbuitengracht bij de rivier uitk[...] »Zij brengt ons op een soort van een eilandje, hetwelk ten zu[...] de stadsgracht en ten noorden de vrijmanshaven heeft." Ove[...] vaarwater voerden twee bruggen naar het »Javaansche kwarti[...] aan strand tusschen de uitwatering der vrijmanshaven en de g[...] haven van Batavia gelegen. Langs den westelijken vleugel [...] haven »vindt men de zoogenoemde Kaasjes, meestal ge[...] huisjes, bewoond door visschers, praamvoerders en meisjes [...] plaizier."[12]) Bij deze poort was ook »de lijnbaan der Maatschap[...] alwaar de touwdraaijers hun verblijf hebben, die hunne k[...] oefenen in een zeer lange vermaakelijke loopbaan, aan de bin[...] ruimte der wallen, die door veele koele boomen beschut is."[1...]

De vierkantspoort binnengekomen, kwam men in het noord[...] gedeelte der oude stad, aan de westzijde der rivier. Links [...] men daar nog het oude bastion Middelburg, waarop thans [...] telegraafkantoor en de tijdbal zijn. Regts strekken zich de o[...] westzijdsche pakhuizen der compagnie uit, langs den stadsmuu[...] aan het bastion Kuylenburg, het meest noordelijke der stad, [...] waar de muur met een stompen hoek naar het westen lo[...] langs welke de pakhuizen onder een dak voortloopende, nog [...] eind weg vervolgen. Als ge hun gewelfde poorten binnen tre[...] den stevigen bouw, de zware en vele balken, het metselw[...] aanziet, dan zegt ge, geheel overtuigd, indien ge er soms [...] aan mogt twijfelen, waarlijk onze voorgangers in Indie wa[...] solieder bouwheeren dan wij.

Daar werden »de fijne waaren der Specerij eilanden, als pe[...] kaneel, nagelen, nooten, foelie, enz. opgeslagen en gelost."[14]

Wij zeiden dat we bij aankomst door de middelpoort gegaan, [...] een onregelmatig plein kwamen; daar staan thans eenige gou[...] nements pakhuizen, vroeger was daar het zoogenoemde »Vierka[...] Voor wij van dat vierkant en zijn naaste omgeving iets ve[...] zeggen, willen wij er ons eerst nog een weinig orienteren. [...] bepalen ons daartoe tot dat gedeelte der oude stad, besloten tu[...] schen de Maleische gracht, reeds genoemd, de rivier en de st[...] muren. Dat gedeelte, de kleinste helft van het westelijk deel [...]

d, was even als de andere, ook van verschillende grachten en ... doorsneden. Bij de inzage der plattegronden van het oude Batavia, verwondert, ja verbaast men zich onwillekeurig over de ... liefhebberij onzer voorvaderen om Batavia naar alle kanten ... grachten, juister slooten, want de meesten waren bijster ..., te doorsnijden. Beneden de Maleische gracht, thans gedempt en die van de nu nog bestaande noordelijkste of derde brug ... de rivier, naar de westelijke binnengracht der stad liep, — ... de Gript, insgelijks gedempt, de stad daar ook evenzeer haar breedte; daarboven lag nog de Javaansche gracht, welke ... vierkant en de daarachter liggende ruimte, waar een kruidmolen stond, langs hun zuidkant begrensde.

... van het oosten naar het westen. Van het zuiden naar het noorden, doorsneden haar de verlenging der Jonkersgracht, als ...straat, verder Zandzee of Lepelstraat genoemd, en die van de ...nocerosgracht als Moorsche gracht. Beide liepen tot aan de ...aansche gracht. Nog doorsneden haar langs de stads binnengracht, ten westen van de Moorsche gracht, en ten oosten van de ...kersstraat, achter de werf, — twee straten, welker laatste de ...kerstraat genoemd werd.

Door al die grachten en straten, was dat gedeelte der stad ... acht blokken verdeeld, waar beneden nog het vierkant met zijn ...achter liggend kruidmolenplein, als het noordelijkste gedeelte ... stad, lag. Ook die ruimte was, blijkens de plattegronden van Batavia, 1731 en 1780 [15]), die wij volgen, nog van enkele ...tjes doorsneden, thans insgelijks gedempt.

De beide blokken langs de rivier werden ingenomen, beneden, ... tegenover het kasteel, door »de scheepswerf," thans nog »de ...f" genoemd; een ruim plein, omringd van marine pakhuizen ... gebouwen, waarin ook de kantoren van den havenmeester zijn. Daarboven lag »de ankerwerf," verder de vischmarkt, aan de ...r, alsmede de vleesch- en rijstmarkt, nevens elkander gebouwd aan de ankerwerf grenzende. Deze met de ankerwerf lagen ...over het kasteelsplein. Haar ruimte wordt thans ingenomen ... de pakhuizen en gebouwen van het entrepôt. Dit zij genoeg. ...igens zal een vergelijkende inzage der drie genoemde plattegronden van Batavia, den lezer, indien mijn beschrijving, wat ik ...ne geloof, te wenschen overlaat, die door aanschouwing ...oende verduidelijken.

Keeren wij thans terug naar het »Vierkant," ook »Blok" genoemd. Het werd zeer waarschijnlijk zoo genoemd omdat daar ...ger een massief vierkant blok huizen stond. Thans is zelfs ... spoor meer daarvan overig.

... de rivier gelegen, over den boom, zeer nabij de vrijmans...en, die benoorden de stad daar omliep, zoo genoemd, omdat ... schepen der vrijlieden, burgers welke handel dreven op de ...enkantoren, er lagen; — kon het wel niet anders, of reeds ...edig moesten in het Vierkant koopmans woon- en pakhuizen ...rijzen. Geen ander gedeelte der stad was daarvoor zoo gelegen. Wij lezen dan ook dat het vroeger »sterk be...nd was en bezet met zwaare koopmanswooningen en pakhuizen, die dikwerf voor 25 duizend Rijksdaalders en meer werden ...kogt." [16]) Dat Vierkant begon echter, sedert het midden der ...ige eeuw, weer te vervallen, toen Mossel een bevel van de ...ren XVII uit het vaderland ontving, dat »de inwooners van Batavia geene ...ande Negotie (meer) mogten doen op de buiten...ptoiren." Een andere oorzaak van zijn verval wordt gezocht ... »de ongezondheid van 't moeras, aan den mond der rivier, ...rdoor veele lieden hunne huizen hebben verlaten, om verder ...waards in of in de voorsteden te woonen, alwaar het veel ...onder was." Een en ander, misschien nog andere oorzaken, ...en zamen, dat »onder anderen het blok zoodanig is vervallen, ... de voornaamste huizen ledig staan, en hetzelve nu (1780) ... door arme Chinezen wordt bewoond [71])."

...eurs en middelpunt van Batavia's partikuliere handel, waar ..., gelijk wij hoorden, de compagnie haar pakhuizen en kruid...n had, werd daar nog meer gevonden. Immers wij lezen ... Barchewitz [18]), reeds genoemd, dat in het »Vierkant veele ...en en gewulde granaten lagen, er steeds een compagnie ...opesche militie ingekwartierd lag;" dat ook daar »die Maga...n und Backhäuser der Edlen Ostindianischen compagnie sind." ... was die plaats, thans als ledig en verlaten, verre waarvan ...uropeanen nu wonen en die zij, door hun ambt of werk ...heen geroepen, zoo spoedig mogelijk weer ontvlugten, een... vooral een plaats van Europesche drukte en bedrijvigheid... handelaars en zeevarenden, militairen, matrozen en werk...n door elkander drongen; waar rijke kooplieden woonden, ...ppers en klerken hun kantoren in- en uitgingen, en de pak... dagelijks weergalmden van het leven en rumoer der arbei..., die balen en kisten afleverden of ontvingen.

...aar daardoor was die plaats en omtrek ook tevens in gansch ...via berucht en gevreesd om de buitensporigheden daar vaak ...egd, de schandelijke tooneelen die er soms voorvielen. Va...n [19]) wijst er ons reeds op als hij zegt: »de Lepel-straat," — ... gaven haar ligging aan, als uitkomende op het Vierkant, — ...rd meest van herbergiers, tappers en lieden die kostgangers ...en, bewoond." Barchewitz en de Graaff weten er ons, als ...etuigen, nog meer van te vertellen, meer voorzeker dan wij ...en vermoeden. De eerste toch zegt [2]): »Hier (in het Vierkant), hebben ook de matrozen hun gewone duel en vechtplaats, ...heen zij gewoon zijn, elkander op een sneedje met hun ... messen te bescheiden." En hoe erg, hoe verregaande, in ...wil van alle verbod en straf, het daarmee vaak toeging, ...at de plaats niet meer veilig was, — en wat strenge straf bepaling ...g waren om het kwaad te beteugelen, zegt ons wel de tweede in ...navolgende berigt. »En niet tegenstaande alhier op Batavia ...e Justitie gedaan word, zoo hoord men egter van veel schelm...ken spreken. Evenwel bevind men dat de schrik onder de ...ken matrosen en voorvegters is, dewijl dezelve nu so niet ...an en vegten aan 't *Vierkant*, als in voorgaande tijden, ver... de zware straf die op de vegters is gesteld. Want zo ymant ... mes trekt, en een ander komt te snijden of te quetsen, ...ve wordt terstond gevat, aan de Paal gebonden, en met ...groeden wel strengelijk gegeeselt; en so den een den ander ... dood te steken, so word *de levendige met de dode des andedaags bij malkander aan een halve galg, welke daar tot dien ... is opgerigt, opgehangen, gelijk ik korteling ook heb gesien.* ... dese strenge order op dese dronken fielten, een seer nodige ...; want voor desen plagt een eerlijk man, over dese plaats ...de, niet veilig te wesen, en wierd niet alleen 's avonds, maar ... op den helderen dag van haar aangerand en mishandeld." [21])

...rchewitz verhaalt ons ook van een landsman uit Erfurt, dat ... dagelijks naar een speelhuis ging, »Kloot-Deyn" genaamd, ... »dagelyks met dobbelsteenen gespeeld werd, allerley liederlyk ... zamen kwam, menigeen tot zyn hembd van het lyf ver...de, ook menigeen een hoed vol dukatonnen won." Misschien ... die hel van Kloot-Deyn ook wel aan het Vierkant of in de ...lstraat gelegen.

Java Major., pag. 282.
Reise, enz. naar Batavia, Bantam, Bengalen, enz. Leyden, 1798, IIe ..., pag. 218.
Batavia, de hoofdstad van N. O. Indien, enz. Amsterdam, 1782, Ie ... pag. 116.
...brieus, enz., pag. 209.
Batavia, enz., pag. 114 en 115.
Java Major., pag. 284.
Batavia, enz., pag. 114.
Java Major., pag. 280.
Batavia, enz., pag. 114.
Batavia, enz., pag. 148. Carte des environs de Batavia.
Van Hogendorp, Beschrijving der Nederl. bezittingen in O. I., 1833.
Batavia, enz., deel I, pag. 121.
Batavia, enz, deel I, pag. 145.
Batavia, enz, deel I, pag. 146.
Batavia, enz., deel I, pag. 184 en 214. — Arie Huyzers, N. O. I. ...ementen. 1789.
Batavia, enz., deel 1, pag. 184.
... boven.
Ostindianische Reise Beschreibung, 1711, 1722, pag. 90 en 590.
Java Major., pag. 282.
Pag. 30.
Pag. 215.

Mijnheer de Redakteur!

... het *Bataviaasch Handelsblad* van Zaturdag jl. lazen wij met ... verbazing dan bewondering een verslag van een koortsach...opgewonden Muzenzoon over het Concert, op Vrijdag 9 dezer ... den Heer Rijckmans gegeven.

Naar het ons voorkomt, schittert dit artikel veel meer door schoone woorden, partijdigheid en onhandige vleijerij dan waarlijke zaakkennis en de schrijver heeft daardoor op ons den indruk gemaakt van veel meer enthusiast dan bevoegd beoordelaar te zijn.

Parler sans rien dire is gemakkelijk genoeg en men schrijft zoo vlot weg: »de voordragt was schoon, het ensemble was goed, het orchest werd flink aangevoerd, enz., »maar hoeveel muzijk en vooral goede muzijk moet men gehoord hebben, om te kunnen beoordeelen of b. v. een orchest flink wordt aangevoerd en of de opvatting van den direkteur den geest en het karakter der compositie naar waarde terug geeft. Wij zijn het in principe met den schrijver eens, dat men bij eene kritiek over het spel van dilettanten toegevend behoort te zijn, doch evenzeer moet men zich wachten voor overdreven lof, daar deze òf de opregtheid òf de bevoegdheid van den recensent doet betwijfelen.

Een bewijs van partijdigheid vinden wij in de aanmerking over de.........handeling der Maatschappij van Toonkunst. Deze heeft toch, getrouw aan hare roeping, wel verre van der verdienstelijke dilettante een debut te weigeren, haar daartoe zelve uitgenoodigd, doch niet kunnen toestemmen in de voorwaarde betreffende de leiding van het orchest, en teregt, want op die wijze voortgaande, zoude men het orchest op één avond misschien in handen van drie of meer verschillende direkteuren zien, hetgeen niet anders dan nadeelig op het ensemble kan terugwerken.

Het kompliment over de voordragt van de aria uit de »Giralda" is wel verdiend, maar, wat de inkleeding betreft, *»tout ce qu'il y a de plus maladroit"*. (De zetter gelieve hier zijn gevoel van beleefdheid geweld aan te doen en het adverbum niet weg te laten).

Ten slotte nog een paar woorden over den Concertgever en de Piano-Liszt. Wij waardeeren den Heer Rijckmans als een talentvol pianist, doch wij betwijfelen of de bewondering, waarvan de recensent bij het schrijven van zijn verslag gloeide, wel door den titel van »Muzijkalen Photograaph" wordt teruggegeven. Photographie en originaliteit zijn onvereenigbaar. De Photograaph is geen artist, maar alleen kopiïst, mecanicien, zoo men wil, die door middel van zijn toestel kan navolgen, wat de natuur of de scheppende hand des teekenaars heeft daargesteld. En dan de bewering, dat de Piano-Liszt het orchest met geheelen ondergang dreigt!! In onzen eersten schrik waren wij reeds op weg om als orchestleden van de Maatschappij van Toonkunst, onze demissie te nemen, ten einde de eer aan ons zelven te houden en niet als onnutte knechten te worden weggezonden. Gelukkig herinnerden wij ons nog in tijds, dat de Piano-Liszt reeds 10 jaren geleden in Europa bekend was en, nu het zwaard ons reeds zoo lang boven het hoofd heeft gehangen, hebben wij wel hoop, dat wij nog eenigen tijd in vrede zullen mogen blazen en vedelen, alvorens de groote slag komt, die ons volgens het gevoelen van den recensent moet vernietigen.

Eenige dilettanten.

15 NOVEMBER 1860.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR
November	11	Engelsch	Monarch	W. Marr.	Batavia	9 Nov.	Sydney
„	12	„	Mary Smit	Th. Tollen	Foochow	7 Oct.	Port Adaleida
„	—	Amerikaansch	Fleet Wins	C. Howes	Hongkong	27 Sept.	Boston
„	13	„	Phantom	H. J. Sargent Jr.	Shanghae	27 Oct.	New-York pass. C. Allen
„	—	Engelsch	Malakoff	P. J. Welmann	Singapore	25 „	Mauritius
„	14	Amerikaansch	J. Wakefield	J. Young	Macao	19 „	Havana met 600 Chin. Koelies
„	15	Nederlandsch	Tollens	T. van Rossem	Batavia	14 Nov.	Rotterdam

Aangekomen schepen te *Batavia*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
November	14	Ned. Indisch	brik	Al Osmanie	Sech Bahasoan	Singapore	23 Oct.	Buijs, Jacobsen & Co.
„	15	Nederlandsch	schip	Elisabeth Antoinetta	A. H. Besier	Amsterdam	2 Julij	B. Kopersmit & Co.
„	—	„	bark	Odilia Margaretha	J. Martin van Griffen	Nederland	8 „	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Prins van Oranje	J. Prins	Soerabaija	13 Nov.	Morgan, Melbourn & Co.
„	16	„	bark	Eduard Maria	Remmers	Poeloe Pinang	28 Oct.	Busing, en Schröder
„	—	„	schoen.	l'Union	G. Schuit	Pamanoekan	14 Nov.	Pandel & Stiehaus.
„	—	„	stooms.	Makasser	W. A. J. Kuller	Borneo Westkust	13 „	W. Cores de Vries.
„	—	„	bark	Jadui Karim	Djenal	Kottee	5 Oct.	Buijs, Jacobsen & Co.
„	—	Zweedsch	schip	Henriette	N. Mellin	Ceylon	31 „	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
„	—	Hamburg	bark	George Henriette	P. C. Schmid.	Calcutta	25 „	Gasper & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
November	15	Nederlandsch	bark	Grootmeester Nationaal	F. A. Giesse	Samarang en Soerabaija
„	—	„	„	Burgermeester v. n Middelburg	K. Hoek	Tagal en Samarang
„	—	„	schip	Dionysia Catharina	P. J. B. v. d. Sprenkel	Indramaijoe
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Batavia	G. A. Neije	Singapore
„	—	„	schoener	Mabroek	Said Madehie	Palembang
„	—	Fransch	schip	Jules Cezard	E. Ropers	Frankrijk
„	—	Engelsch	„	Atalante	J. Spratley	Londen
„	—	Spaansch	oorlogst.	Santa Pilomela	J. Flores	koers N. O.
„	—	„	„	Constancia	J. J. Ocane	„
„	16	Nederlandsch	bark	Walchren	D. H. van der Heijde	Samarang en Soerabaija
„	—	„	„	J. C. Schotel	J. P. van Beest Hoile	„ en „
„	17	„	„	Herman	M. van Velthoven	Cheribon
„	—	„	„	Eva Johanna	H. de Boer	Soerabaija
„	—	Bremer	schip	Olbers	J. F. Windhorst	Cheribon

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Jan Pieterszoon Koen*	P. Hugenholtz		Haager & Schuurman.
„	„	Cornelia Henrietta	Jaski	Soerabaija	„
„	„	Constance	Kimmerer		Schimmelpenninck & Co.
„	schip	Aldebaran	B. G. Meijboom		„
„	bark	Davo*	Wijtenhorst		„
„	„	Twee Cornelissen	J. C. Kreije	Tagal	Land'erg, Bezort de Bie & Co.
„	schip	Broedertrouw	Rotgans	Samarang	van Ommeren, Rueb & Co.
„	bark	Willem de Zwijger	van der Dries	Samarang en Soerabaija	„
„	„	Rhijnvis Feith*	Lammerts	St. Davids Eiland	Maclaine, Watson & Co.
„	„	Cornelis Smit	R. Weidenaar	Nederland	„
„	„	Valparaiso	A. H. Zwaneveld	Nederland	Paine, Stricker & Co.
„	schip	Tonia	Zeeman		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
„	bark	Jan van Brakel	de Roever		„
„	schip	Minister Pahud	Kievit		„
„	bark	Odilia Margaretha	J. M. van Geffen		„
„	„	Eduard Maria*	Remmers	Nederland	Busing, Schröder & Co.
„	schip	Elisabeth en Antoinette	H. A. Besier		B. Kopersmit & Co.
„	„	Kosmopoliet*	J. Bouten	Nederland	„
„	„	Biesbosch	J. H. Mugge		„
„	bark	Guurtje en Maria*	J. Kruijt	Nederland	„
„	„	Drie Gezusters	G. C. Fischer	Tjilatjap	„
„	schip	Admiraal Tromp	J. van Tubergen		„
„	„	California	de Wijn	Soerabaija	Tolson, Hunt & Co.
„	brik	Anna Lena	C. Zaal	Soerabaija	Engelhard & Co.
„	bark	Maria Magdalena*	Willenbrink	Nederland	C. Bahre & G. Kinder.
Ned. Indisch	„	Hairol Barie*	Sech Arfan	Riouw	Buijs, Jacobsen & Co.
„	„	Faid Alim*	Sech Abdulla	Makasser	B. J. Jacobs.
„	„	Lachmadie*	Sech Abdulla	Banjermassing	
„	„	Banal Gair*	Said Asegaf	Soerabaija	„
„	brik	Marzoek*	Sech Bagawie	Pamanoekan	„
„	bark	Alnoer*	Sech Marzoekie	Samarang	„
„	brik	Al Osmanie*	Sech Osman		„
„	stooms.	Prins van Oranje*	J. Prins	Soerabaija	Morgan, Melbourn & Co.
„	schip	Maria Henriette*	J. de Winter	Samarang	B. Kopersmit & Co.
„	schoener	l'Union*	G. Schuit		Pandel & Stiehaus.
„	brik	Jeannette Maria	A. Kuipers		P. Landberg & Zoon.
Engelsch	bark	Crouch Brothers*	G. Crouch	Soerabaija	Wilson & Co.
„	„	Leven*	John Robb	Soerabaija	„
„	schip	Ralston*	Mcferlane	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
Amerikaansch	„	Cijcloue*	N. Ingersoll		Dümmler & Co.
Oldenburg	bark	Gottorp*	R. Bergfeldt		E. Moormann & Co.
Zweedsch	schip	Amalia Maria*	Swensson	Soerabaija	The Borneo C. Limited.
„	bark	Trio*	Tragardh	Kanaal	C. Bahre & G. Kinder.
Hamburg	„	Joachim Christian*	Holm		„
„	„	Dorothea*	M. J. Gantschouw		Metzendorff, Willmans, Ruijs & Co.
Hanover	brik	Amisia*	Arends		„

Aangekomen schepen te *Samarang.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.	VAN
October	31	Ned. Indisch	stooms.	Padang	A. Guijot	30 Oct.	Soerabaija
November	1	Nederlandsch	bark	Constantia	M. A. Overgaauw	26 „	Batavia
„	—	Ned. Indisch	brik	Fathal Hair	Said Maulahailla	25 „	„
„	3	„	schoener	Hap Howat	Liem Boen Giok	29 „	Djawana
„	—	Nederlandsch	schip	Jedo	W. van der Hoeven	1 Nov.	Cheribon
„	—	„	bark	West Kapelle	A. B. Crucq	29 Oct.	Batavia
„	4	„	„	Catharina Maria	A. F. Schuchard	31 „	„
„	—	„	„	Anna en Helene	P. Don	30 „	„
„	5	Ned. Indisch	„	Tjan Goan	Sie Ik Hiem	2 Nov.	Cheribon
„	6	„	brik	Tjoe Goan	Po Soewee	29 Sept.	Riouw
„	—	„	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	5 Nov.	Soerabaija
„	—	„	bark	Wilhelmina Cox	F. H. Reisiger	4 „	Indramaijo
„	—	Nederlandsch	„	Zeenimph	J. F. G. v. Roggen	— „	Cheribon
„	—	Ned. Indisch	„	Sara Eleonora	D. Schuijmer	1 „	Batavia
„	—	„	brik	El IJeser	Said Sech Abdulla	31 Oct.	„
„	7	Nederlandsch	schip	Vooruit	W. C. Kool	3 Nov.	„

Vertrokken schepen van *Samarang.*

DATUM		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
November	1	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Soerabaija
„	2	„	bark	Alnoer	Sech Marzoekie	Batavia
„	—	„	„	IJoesserin	Sai. Alkaf	Soerabaija
„	3	„	schoener	de Haai	Tjia Boen Seng	Batavia
„	4	„	schip	Maria Henriette	J. Winter	„
„	—	„	schoener	Bientang Togdjoe	Tan Tjin Gie	Indramaijo
„	—	Fransch	schip	Alphonse Cezard	Le Bozec	Cheribon
„	5	Ned. Indisch	bark	Atidjator Rachman	Sech Bansir	Grissee
„	—	„	brik	Salim	Sech Bahsoan	Grissee
„	—	„	bark	Djadal Hair	Sech Basbaij	Singapore
„	7	„	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Batavia
„	8	Nederlandsch	schip	Walvisch	Th Schut	Nederland
„	—	Ned. Indisch	brik	Fathal Hair	Said Maulahailla	Sumanap
„	—	Nederlandsch	bark	Cornelis Smit	R Weidenaar	Nederland

In lading liggende schepen te *Samarang.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Rijnbrand	P. F. Lange	Nederland	Dorrepaal & Co.
„	„	Zeelust	J. A. Knaap	Nederland	B. Kopersmit & Co.
„	„	Maria Anna	J. D. van Monnom	Nederland	Jacobson & Co.
„	„	Constantia	M. A. Overgaauw	Nederland	„
„	schip	Jedo	W. van der Hoeven	Nederland	Dorrepaal & Co.
„	bark	West Kapelle	A. B. Crucq	Nederland	Mac Neill & Co.
„	„	Anna Helena	P. Don	Nederland	Dorrepaal & Co.
„	„	Catharina Maria	A. F. Schuchard		Mac Neill & Co.
„	„	Zeenymph	J. F. Graadt van Roggen		Dorrepaal & Co.
Ned. Indisch	brik	Srie Nagara	Lutje Kandhar		Gezagvoerder.
„	„	Norfolk	Said Oemar	Singapore	„
„	bark	Bientang Anam	J. Steendam	Singapore	„
„	„	Ing Goan	Tan Djtu Mo		„
„	schoen	Maria Catharina	Boetjon Tanga		„
„	brik	Tie Goan	Po Soewie	Soerabaija	„
„	bark	Tjan Goan	Sie Ik Hiem		„
„	„	Wilhelmina Cox	F. H. Reisiger		Dorrepaal & Co.
„	„	Sara Eleonora	D. Schuijmer		„
„	brik	Eljeser	Said Aboebakar		Gezagvoerder.
Nederlandsch	schip	Vooruit	C. W. Kool	Nederland	Dorrepaal & Co.

Aangekomen schepen te *Soerabaija*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
November	2	Amerikaansch	bark	Philomela	F. Elmers	Batavia
"	—	Ned. Indisch	"	Bintang Tjaigoan	Oug Kang Hau	Balie
"	—	"	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	Samarang
"	4	Nederlandsch	bark	Argus	J. B. Smit	Batavia
"	—	Ned. Indisch	"	Abool Haer	Sech Bandjardana	Banjermassing
"	3	Engelsch	"	Alcijone	W. Graij	New-Castle
"	—	Nederlandsch	"	Nieuwland	P. G. Pot	Batavia
"	4	Ned. Indisch	"	Dennok Bintang Toedjoe	Ongkeswie	Riouw
"	—	"	"	Fathal Haer	Said Bafadal	Muntok
"	5	"	"	Henriette	Sie Khe Bing	Riouw
"	—	Nederlandsch	"	Antonia Petronella	A. Voorendijk	Samarang
"	6	"	"	Susanne	E. Vonck	Batavia
"	—	Ned. Indisch	"	IJoesserin	Said Alkaf	Samarang
"	—	"	"	Abool Hassim	Alhabassij	"
"	8	"	stoomb.	Draak	W. Huisman	Batavia

Vertrokken schepen van *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
November	3	Ned. Indisch	stooms.	Prins van Oranje	J. Prins	Batavia
"	—	Nederlandsch	bark	Salatiga	H. G. Biesthorst	Bezoekie
"	5	Ned. Indisch	"	Oenarang	S. van Hulstijn	Batavia
"	—	Nederlandsch	"	Hendrik Ido Ambacht	K. Bijl	Nederland
"	3	"	"	Salatiga	H. G. Biesthorst	Pasoeroean
"	7	"	"	Nieuwland	P. G. Pot	Probolingo
"	—	Ned. Indisch	"	Ataif	Sech Ba-asin	Mandawie

In lading liggende schepen te *Soerabaija.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Delftshaven	Schaap		B. Kopersmit & Co.
"	"	Aegidia en Paulina	Itz	Nederland	"
"	"	Argus	J. R. Smit	Amsterdam	"
"	schoener	Helmers	A. Messen		E. ten Brinck & Co
"	bark	Stad Gouda	des Ruelles		"
"	"	Prins Frederik der Nederl	C. C. Witt		Schimmelpenninck & Co.
"	"	Amazone	Abbink		"
"	"	Jupiter	Burggraaff	Nederland	"
"	"	Jeannete Cornelia	Verhoeven	Nederland	"
Engelsch	"	Alcyonne	Graij		"
Ned. Indisch	"	Fearnot	Fabritius		B. J. van Eck &. Co.
Nederlandsch	"	Louise Kroonp. v. Zweden	J. van der Linden	Nederland	"
Engelsch	"	Annie Archibald	John Turnelj		J. F. van Leeuwen & Co.
Nederlandsch	"	Mentor	P. P. Duinker	Amsterdam	P. Kervel & Co.
Hamburg	"	Fransz	F. Catenhusen	Amurrivier	"
Pruiss	"	van der Heijdt	Neumann	Falmouth	"
Nederlandsch	"	Bellatrix	A. P. Sandberg	Amsterdam	Fraser, Eaton & Co.
Amerikaansch	"	Philomela	Elims	America	"
Engelsch	"	Orestes	Graij		"
"	"	Esther	T. Osborne	Europa	Adam & Co.
Nederlandsch	"	Billiton	Ten Zeldam Ganswijk	Nederland	Hill, Broekman & Co.
"	"	Joan Melchior Kemper	Salm	Nederland	Mc Lennan & Co.
"	"	Susanne	Vonck	Nederland	Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
"	"	Salatiga	H. F. Biesthort	Rotterdam	Auemaet & Co.

Aangekomen schepen te *Pasoeroean.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
November	1	Nederlandsch	schip	Joan	C. Laseur	Soerabaija
"	—	"	"	Maria Elize	M. van der Putte	"
"	—	Ned. Indisch	"	Clipper	Eschauzier	"

In lading liggende schepen te *Pasoeroean.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Kortenaar	A. Glazener	Nederland	J. F. van Leeuwen & Co Soer.
"	"	Voorwaarts	E. L. Kerkstra	Nederland	
"	"	Sumatra	H. Grivel		
"	"	Stad Middelburg	D. Ouwehand		
"	"	Maria Elize	M. van der Putte		
"	"	Ph. Samhiri	G. G. Lion		
Engelsch	"	Isabella	Page		

Aangekomen schepen te *Indramaijo.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov. 2	N. I.	bark	Lina	Stevensz	Samarang

Vertrokken schepen van *Indramaijo.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov. 3	N. I.	bark	Wilhelmina Cox	Reisiger	Samarang
" 3	"	brik	Joesrool Karim	Said Aboeb	Pekalongan
" 6	"	bark	Atiatool Barie	Said Alidroes	Idem

Aangekomen schepen te *Cheribon.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov. 2	N. I.	schoen.	Mabrook	Said Mapehie	Palembang
" —	Ned.	bark	Landbouw	Kleijnenberg	Batavia
" 3	N. I.	"	Goanlie	Tan IJonggoan	Tagal
" —	"	"	Kimwan	Souw Toanhie	"
" 5	Fransch.	schip.	Alphonse N. Cezard	Le Bozee	Samarang

Vertrokken schepen van *Cheribon.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov. 1	N. I.	bark	Ing Goat	Kwee Koga	Grissee
" 2	"	"	Tjan Goan	Lie Ikhim	Samarang
" 3	Ned.	"	Toltens	van Rossem	Nederland
" —	N. I.	"	Djelanie	Said Alie	Riouw
" —	"	"	Goanlie	Tan IJonggoan	Rembang
"	Ned.	"	Zeenimph	van Roggen	Nederland
"	N. I.	schoen.	Malbrook	Said Madehie	Palembang.
" —	"	bark	Kimwan	Siauw Toanbie	Riouw

Aangekomen schepen te *Tagal.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 31	N. I.	brik	Tjoe Goan	Po Sowie	Cheribon
" —	"	bark	Goanlie	Tan IJonghoan	"
Nov. 1	Ned.	brik	Jacqueline Elise	Klinkenberg	Batavia
" 2	N. I.	bark	Batavia	Oei Sowiho	Indramaijo

Vertrokken schepen van *Tagal.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 33	N. I.	bark	Fathal Nassar	Said Asegaf	Soerabaija
Nov. 1	"	"	Kimwan	Souw Tianhie	Riouw
" —	"	"	Goanlie	Tan IJonghoan	Cheribon
" 2	"	brik	Tjeegoan	Po Sowie	Soerabaija
" 3	"	bark	Batavia	Oei Sowiho	Pekalongan

Aangekomen schepen te *Pekalongan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov 1	N I.	brik	Passekan	Io Tjinggoan	Indramaijo
" 2	"	bark	Nawan Eljoesoer	Monteiro	Sumanap
" 4	"	brik	Nastrie Madsid	Said Segaf	Indramaijo

Vertrokken schepen van *Pekalongan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov. 3	N. I.	brik	Hawit Hair	S. Hacesser	Grissee

Aangekomen schepen te *Probolingo.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 29	Ned.	schip	Hebe	Kiehl	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Probolingo.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 30	Ned.	bark	Amicitia	Gaaff	Nederland

Aangekomen schepen te *Bezoeki.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GAZAGV.	VAN
Oct. 30	Ned.	schip	van Oldenbarneveld	Torleij Duwel	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Bezoeki.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 30	Ned.	schip	Patriarch Samhiri	Lion	Pasoeroean

Aangekomen schepen *te Sumanap*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 27	N. I.	schoen.	So-ootdliem	Intjek Lanang	Pamakassan
" 30	"	"	Fathoel Haer	Sech Bahabassij	Riouw

Vertrokken schepen van *Sumanap.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 27	N. I.	schoen.	Maftail Farie	Mocht Taheer	Riouw
" —	"	bark	Nawan Eljoesoer	Monteiro	Pacalongan
" 31	"	"	Al Alawie	Sech Sanser	Sambas

Aangekomen schepen te *Pamanoekan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 18	N. I.	bark	Lachmadie	Sech Abdulla	"
" 22	"	schoen.	L'Union.	Schuit	"

Vertrokken schepen van *Pamanoekan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 27	N. I.	schoen.	LUnion	Schuit	Batavia

Vertrokken schepen van *Grissee*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov. 2	N. I.	brik	Jeannette Maria	Kuipers	Batavia
" —	"	bark	Zein	Bandjardana	Indramaijo
" 3	"	schoen.	Hongoan	Liokpoen	Rembang

Aangekomen schepen te *Panaroekan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 10	Ned.	bark	Fop Smit	Hoefman	Soerabaija
" 21	N. I.	schoen.	Katjoong	Latip	"

Vertrokken schepen van *Panaroekan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct 23	Ned.	bark	Fop Smit	Hoefman	Nederland

Aangekomen schepen te *Banjoewangi.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 26	Ned.	bark	D. T. Visser	v. d. Linden	Pasaroean
" —	N. I.	——	Alhamdanie	Alhabassij	Soerabaija
Nov. 1	Ned.	——	Brederode	Kruijmel	Pasaroean
" 2	N. I.	schip	Vrijhandel	Said Alhabassij	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Banjoewangi.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 27	N. I.	bark	Waterloo	Paulno	Tjilatjap
Nov. 1	Ned.	——	D. T. Visser	van der Linden	Rotterdam

Aangekomen schepen te *Muntok.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 16	Ned.	stoomb.	Palembang	Kuller	Singapore
" —	"	schoen.	HapEng	Kwee Hangoew	Samarang
" 17	"	stoomb	Batavia	Neije	Batavia
" 19	"	schoen.	Inglie	Djie Kiatsan	Cheribon
" 21	"	"	Louisa	Hoengiok	Djeboes
" 26	"	"	Srie Cheribon	Engtjse	Cheribon
" 27	"	bark	Kim Tiantaij	Kwee Getjoen.	"
" 28	"	schoen.	Chieftain	Kruijmel	Billiton
" 29	"	stoomb.	Samarang Packet	Scheel	Batavia
" 31	"	"	Palembang	Kuller	"

Vertrokken schepen van *Muntok.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 16	Ned.	stoomb.	Palembang	Kuller	Batavia
" 17	"	"	Batavia	Neije	Singapoer
" —	"	schoen.	Hap Eng	Kwee Hangoew	Riouw
" 18	"	bark	Noorban	Said Djahia	Djeboes
" 19	"	"	Inglie	Djie Kiatsan	Riouw
" —	"	"	IJdroessie	Sech Bakir	Djeboes
" 29	"	stoomb.	Samarang	Scheel	Palembang
" —	"	schoen.	Chieftain	Kruijmel	Singapoer
" 31	"	"	Srie Cheribon	Engtjse	"
" —	"	bark	Kim tiangtaij	Kwee Getjoen.	Riouw
" —	"	stoomb.	Palembang	Kuller	Singapore

Marktprijzen.

Te BATAVIA, den 16 November

Arak, *f* 55,— @ *f* 60.— afgedaan.
Koffij, Java. *f* 35.— @ *f* 35,50,— "
———, Padang, zonder aanvoeren.
Suiker N°. 16 *f* 16.— geringe afdoening.
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 11,50— p. kelder, in Consumptie.
Gom elastiek *f* 95 @ *f* 96,— geringe aanvoer.
Peper (Lampong *f* 19,— @ *f* 21,— p. pic. naar kwal.
Rijst, Indramaijo met zakken, eenigst verkocht
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 156,— @ *f* 180 — afgedaan.
———, " " 2de kwaliteit, *f* 135,50 — @ *f* 150,— "
———, Carga *f* 115 @ *f* 130,—

Wisselkoers. Op Nederland 6/m 104% Op Engeland 6/m Z. *f* 11 @ 11⅛ per £. Op China 2.75 per doll. Op Singapore *f* 2,72 @ 2.75 per doll. nominaal. op Calcutta, *f* 118 per 100 Cs. Rs. — Gouvernement parj. Factorij der N. H. M. 101%. N. Souvereings *f* 12.85 @ 12.95, o. ducaten *f* 7,—, n. ducaten *f* 6.

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

van 9 tot 12 November 1860.

Aanvoer.

Van Hamburg per Hamb. schip *Elbe*, gez. Muhlenroth, agt. Pandel en Stiehaus.

59 kn. papier, 1 bl. manufact., 5 kn. wijn. 6386 blokk. zink, 1 kt. diversen, 1 vt. suiker, 1 kt. modewaren, *Busing, Schröder en co.*
30 kn. en 49 coll. manufact, 10/m. steenen, 191 kn. wijn, 20 coll. en 5 kn. kramerijen, 1 kt. diversen, 10 do. provisien, 100 vn. spijkers, 200 do. bier, 119 kn. glaswerk, 100 vn. teer, 20 kn. lucifers, *Agenten.*
vn. gift, 150 kn. sherry, 1 do. leder, *E. Moormann en co.*
100 kn. glaswerk, 5 do. ijzerwerk, 200 do. olijfolie, 2 do. lederwerk, do. en 1 bl. manufact., 28 stav. ijzer, 50 kn. lucifers, 2 do. kramerijen do. wasdoek, 2 do. monsters, 5 do. leder, *B. Andreas en co.*
49 kn. manufact., 10 kn. provisien, 19 do. provisien, 25 do. parfumerie do. emitatie leder, 8 do. beschuit, *C. Bahre en G. Kinder.*
1 kt. diversen, *Vaupel.*
150 vn. bier, 21 kn. kramerijen en meubelen, 5 vn. hammen, 17 kn. gl do. kantoorbehoeften, 2 do. eau de cologne, 16 do. touwwerk, 1 do. ho 43 do. kramerijen, 500 do. zeep, 13 coll. muzijkinstrument, 9 do. werk, 4 do. schermen, *Hagedorn, Plump en co*
5 kn. wasdoek, 2 do. eau de cologne, 127 coll. en 1 kt. verfwaren, naalden, 4 do. schrijfbehoeften, 1 do. spijkers, 27 do. en 4 coll. provi 6 kn. en 15 coll. kramerijen, 2 kn. snuif, 2 do. percusions, 2 do. spie 1 vt. en 5 kn. glaswerk, *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*

Van Londen per Zw. schip *Amalia Maria*, gez. Swensson, agt. Borneo C. Limited.

87 coll. manufact., *Burt, Myrtle en co.*
200 kn. bl. k, 25 do. koper, 3551 platen en 54 stukk. spiauter, 160 vs. *C. Bahre en G. Kinder.*
72 st. planken, 46 bund. ijzer hoepels, 7 coll. ijzerwerk, 14 kn. koper, *Mac Watson en co.*
21 vn. wijn, 3 kn. piano's, 250 vn. bier, *Morgan, Melbourn en co.*
45 coll. ijzerwerk, 1200 vs. staal, *Busing, Schröder en co.*
1 kt. manufact., *Wilson en co.*
2 kn. manufact, 21 vn. wijn, *Adam en co.*
50 vn. bier, 135 coll. manufact., *Borneo C. Limited.*
4 rijtuigen, 3 coll. en 3 kn. lampen, 4 kn. ijzerwerk, 4 do. kramerijen, 1 kleedingstukken, *Hunter, Houghton en co.*
45 coll. machinerien, *J. Cezard en co.*
15 bund. en 1500 stav ijzer, 10 vn. vleesch, 174 coll. manufact., 3 kn. dicijnen, 1 do. boeken, 26 ps., 25 coll. en 1 kt. machinerien, 3 coll. kn. koopmanschappen, 2 rijtuigen, 6 pakk. stoelen, 50 kn. wijn, *Order.*
11 ps. machinerien, *Hill, Broekman en co.*
3 kn. manufact., *Gumprich en Strauss.*
30 ps. en 25 kn. machinerien, 23/m. steenen, *Pitcairn, Syme en co.*
7 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Drie Gezusters*, gez. Fischer, agt. B. Kopersmit en co.

540600 kilos steenkolen, *N. H. M.*
25 kazen, 40 hammen, 50 vs. boter, *Pesch.*

Van Australia per Eng. schip *Victoria*, gez. Forst. agt. ....

1 partij steenkolen, *N. H. M.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Aldebaran*, gez. Meijboom, agt. Schimmelpenninck en co.

25/m. steenen, *N. H. M.*
3 vs. staal, *Jacometti en co.*
1 kt. pennen, *Haager en Schuurman.*
2 kn. diversen, *Vlaming Kiebert.*
20 kn. provisien, 115 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*
100 vs. loodwit, 136 coll. manufact., 10 coll. papier, 2 do. kramerijen, 1 gouden specie, *G. Buijn en co.*
7 kn. glaswerk, 58 do. medicijnen enz., *Specht Grijp.*
205 hammen, 100 vn. meel, 60 pijp. bier, 75 md. min. water, 800 vs. bo *C. Bahre en G. Kinder.*
2 kn. rijtuigen, *Agenten.*
199 hammen, *John Pryce en co.*
14 kn. manufact., *Pitcairn, Syme en co.*
172 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
7 kn. diversen, 50 vs. boter, 50 kn. manufact, *Order.*
25 md. min. water, 225 vs. boter, *J. Cezard en co.*
1 kt. manufact., 25 pijp. azijn, *Voor Samarang.*
3 kn. schilderijen enz., 8 bn. manufact., 50 bund. en 10 tobb. staal, 20 teer, 502 coll. verfwaren, 58 rondhouten, *Voor Soerabaija.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Johannes Christiaan*, gez. ...., agt. C. Bahre en G. Kinder.

20/m steenen, 2353 marm. steenen, 4050 coll. koopmanschappen, *Order.*

Van Nederland per Ned. schip *Broedertrouw*, gez. Retgans, agt. van Ommeren, Rueb en co.

121 coll. ...., *Order.*
101 coll. glaswerk, *Vlaming Kiebert.*
30 coll. zeep, 11 coll., 12 bn. en 48 kn. manufact., 2 vn. koopmanschap 67 kn. leder en ijzerwerk en kramerijen, 1 kt. papier, *C. Bahre en G. Kin*
55 coll. provisien, *Gumprich en Strauss.*
7 coll. likeuren, *John Pryce en co.*
53 kn. wijn, *G. Buijn en co.*
15 kn. ...., 1 do. linnen, 37 kn. en 5 coll. verfwaren, 150 keld. lijnol 12 kn. wijn, 60 coll. landbouwgereedschappen, 50 vn. koolteer, *B. Kopersmit en co.*
15 coll. meubelen, *Gebrs. Roselje en co.*
3 coll. diversen, *Haager en Schuurman.*
100 v.. bier, 65 do. teer, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
2 coll. meubelen, *Pels*
105 vn. verfwaren, 1 kt. kwasten, 100 keld lijnolie, 1 brandkast, 46 coll. manufact., *Arnold en Zonen.*
174 coll. manufact., *E Moormann en co.*
581 coll. gouv. goederen, 60 vn. zw. teer, 50 do. koolteer, 64 kn. gedr. toen, 15 do. [illegible] 100 vn. kop. munt, 121 coll. geneesk. behoeften, *N. H. M.*
34 coll. provisien, 20 pott. augurken, 9 kn. suikergoed, 25 vs. gort, 50 tr beschuit, 25 md. bier, 290 hammen, 25 ps. ger. vleesch, 15 vs. spek, 2 vleesch, 150 vs. boter, 140 kazen, 30 led. leggers, 2 piano's, 140 pott. jovis, *Agenten.*

Voor Samarang.

3 vn. wijn, 1 kt. brandy, *Dorrepaal en co.*
6 hammen, 1 kt. ijzerwerk, 1 do. diversen, 10 do. bier, 1 vt. azijn, *Order.*
1 kt. diversen, *James.*

Voor Soerabaija.

50 keld lijn olie.

Van China per Ned. schip *Jan Pieterszoon Koen*, gez. Hugenholtz, agt. Haager en Schuurman.

25 coll. olie, 50 kn. thee, 12 coll. diversen, 18 kn. josteeks, 6 coll. Chin. goederen, *Order.*
23 coll. diversen, 15 do. olie, *N. H. M.*
4 kn. papier, *Schimmelpenninck en co.*
350 kn. thee, 32 pakk. arrowroot, 20 coll. Chin. goederen, *Kan Kengtiong.*
100 kn. thee, 11 coll. Chin. goederen, *Hoa Lok.*
32 kn. josteeks, *Wong Hanghee.*
69 kn. Chin. goederen, *Lie Samseng.*
6 kn. paijongs, *Lim Atjit.*
16 coll. medicijnen, 44 do. Chin. goederen, *Yaw Holeng.*
403 kn. thee, 78 coll. Chin. goederen, *Tjia Kiokbie.*
400 kn. thee, 30 do. josteeks, 80 coll. Chin. goederen, *Kor Kongtjaij.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Anna Lenna*, gez. Zaal, agt. Engelhard en co.

82 kn. manufact., 10 vn. zink, 26 coll. ijzerwerk, 250 vs. staal, 24 pak dommekrachten, 100 vs. boter, 56 kn. manufact., 20 tobb. staal, 9 vn. 2 kn. messen, *Engelhard en co.*
20 bn. manufact., *Dümller en co.*
3 bn. laken, *Pandel en Stiehaus.*
100 vn. bier, *Schimmelpenninck en co.*
6 vs. boter, *du Puij.*
5 kn. wijn, 9 vn. bier, 2 kn. dranken, 8 do. provisien, *Tiedeman en Kerchem.*
50 vs. bier 100 boter, *van Ommeren, Rueb en co.*
50 vn. bier, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
89 kn. en 11 coll manufact., *B. van Leeuwen en co.*
25 vs. boter. .. ..
75 vs. boter, *E. Moormann en co.*
18 kn. provisien, *S. B. van Kleeff en co.*
34 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
40 bn. zakken, 377 vn. meel, 30/m. steenen, 50 vs. staal, 217 kn. wit katoen *N. H. M.*

Voor Samarang en Soerabaija

1 kt. zaden, 1 do. diversen, *Dorrepaal en co.*
52 vs. boter, 1 kt. hammen, 2 md. min. water, 1 kt. provisien, *Order.*
1 kt. diversen, *W. Cores de Vries.*
75 vs. boter, *C. Damnitz en co.*

Uitvoer.

Naar Nederland per Ned. schip *Henriette*, gez. v. Loenen, agt. Haager en Schuurman.

912 pic. suiker, *Busing, Schröder en co.*
35 pic. rotting, 2760 do. rijst, 8690 ℔ thee, 178 ps. buffelhuiden, *Agenten.*
6 vs. vleesch, 2 do. spek, uit entrep. *Kessler en co.*
3 kt. matwerk, *Abrahams qq.*

Aangekomen Passagiers te Batavia

van 14 tot 16 November 1860.

Met het Ned. Ind. stoomschip Prins van Oranje, kapt J. Prins, de h. H. M. van Dorp. Hofland en G. van Wijck, Mevr. de wed. Spier en 2 kinderen en Z. M. troepen van Soerabaija.

Met het N. I. stoomschip Makasser, kapt. W. A. J. Kuller, Profe M. H. de Vriese, de hh A. H. Servatius, van Hengel, lste Jansen, J. G. van Dongen, van Zijp, J. de Graauw, Jhr. de Kock, Hedeman, Echtg. en een kind, van der Windt, Veltenaar, Steinbach, Wa van der Matten Bax en van Zwieten, 18 matrozen van het verongelukte Twee Jeannes en Z. M. troepen van Singkawang, Pontianak en Billiton.

Vertrokken Passagiers van Batavia

van 14 tot 16 November 1860.

Met het N. I. stoomschip Batavia, kapt. G. A. Neije, de hh. A. F Echtg., Gallois, van den Berghen, Stoele, Mevrouw van Citters en een kind benevens Z. M. troepen naar Singapore via Muntok en Riouw.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet

H. M. VAN DORP.

Snelpersdruk van H. M. van Dorp te Batavia.